İŞKUR

2014

ERZURUM

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

ERZURUM ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ANALİZİ RAPORU

(2014)

Hazırlayanlar:

Metin ERZİNCANLI (İş ve Meslek Danışmanı)

Muhammed Yasin DEMİR (İş ve Meslek Danışmanı)

Muammer YERLİKAYA (İş ve Meslek Danışmanı)

SUNUŞ

Günümüz dünyasının en önemli sorunlarından biri hiç şüphesiz işsizlik ve yeterince istihdam oluşturamama sorunudur. Bu sorun aynı zamanda sosyal, psikolojik ve ekonomik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdamı artırmaya yönelik yatırımlar ve politikalar üretmek, tüm ülkeler için zorunluluk halini almaktadır. Bu bakımdan ülkemizde de işsizliğin azaltılması ve istihdamın arttırılabilmesi adına çok ciddi çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaları daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. İşgücü piyasasından elde edilen verilerle yerel ve ulusal düzeyde bir istihdam politikası oluşturmak, amaca uygunluk açısından atılacak önemli adımlardan biridir.

İŞKUR İl Müdürlüğü, 2010 yılından günümüze yerel düzeyde uygulanacak işsizlik ve istihdam politikalarının etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüş ve önerilerine başvurmaktadır. Bu görüş ve öneriler doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin istediği özeliklerde nitelikli işgücüne daha kolay ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR, bünyesinde yer alan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak nitelikli eleman yetişmesine katkı sağlamaktadır. Yani işverenin nitelikli eleman ihtiyacı karşılanırken aynı zamanda işsizlerimizin meslek çeşitliliği artırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR hizmetlerini daha etkin sunabilmek ve yerel düzeyde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun olarak geliştirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arz ve talep verilerini içeren bu çalışmanın sonucunda oluşturulan rapor, istihdam politikaları adına genel bir rehber görevi görmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleşmesi adına gösterdikleri özverili çalışmalar nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, çalışma kapsamında işyeri bilgi formlarını titiz bir şekilde yanıtlayıp görüş bildiren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Erzurum İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için faydalı olmasını temenni ediyorum.

Dr. Ahmet ALTIPARMAK
Erzurum Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) olarak misyonumuz, yerel ve ulusal bazda istihdam politikaları oluşturmak, istihdam artışına yönelik çalışmalar yapmak ve bu doğrultuda işsizliğin önlenmesi ile ilgili faaliyetlerde aktif rol alarak, işgücü piyasasının vazgeçilmez unsuru olmaktır. Globalleşen dünyamızda en büyük sorunun işsizlik olduğu göz önünde bulundurulduğunda İŞKUR, Ülkemizin bu sorunu yaşamaması adına atılacak her adımda katkı sağlamayı bir görev olarak görmektedir. İşgücü piyasasından elde edilen yerel verileri toplayarak ulusal bazda derlemesini yapan, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği aktif sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini büyük bir özveri ile sürdüren İŞKUR, ''İşgücü Piyasası Talep Araştırması'' kapsamında Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü piyasası analizini gerçekleştirmektedir. İşgücü piyasası analizlerinin etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil, ulusal istihdam politikaları ile ilgilenen tüm paydaşlarımızın sağlıklı öngörü ve eylem planı yapması açısından çok önemli ve gereklidir.

Bu gerekliliğe istinaden, 2014 yılı Mayıs-Haziran aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla çalışanı olan 129.065 işyerine kurum personelimiz, işveren veya işveren temsilcisi ile görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda Türkiye genelinde 110.509 işyeri ile, ilimizde ise 1.144 işyeri ile görüşme gerçekleştirilmiştir.

Görüşmeler neticesinde, Türkiye geneli ve il düzeyinde çalışan sayısı, açık iş, temininde güçlük çekilen meslekler ile geçmiş ve gelecek dönem istihdam eğilimlerine dair bilgiler derlenmiş, işverenlerimizin istediği nitelikte eleman ihtiyaçları karşılanmaya çalışılmıştır. Ayrıca işgücü yetiştirme kurslarının da bu ihtiyaçlar doğrultusunda açılması adına gerekli veriler derlenmiştir.

Yukarıda belirtilen bilgiler dahilinde hazırlanan 2014 yılı I. dönem "Türkiye İşgücü Piyasası Analizi" raporu, hem işgücü arzına ilişkin bazı değerlendirmeleri, hem de İşgücü Piyasası ve İstatistik Dairesi Başkanlığımız sorumluluğunda ve Kurumumuz İş ve Meslek Danışmanları vasıtasıyla gerçekleştirilen talep araştırmasının sonuçlarına dair bilgileri kapsamaktadır. Her il için ayrı ayrı oluşturulmuş olan bu raporlar tamamlandığında sonuçları kamuoyuyla paylaşılacaktır.

Bu vesileyle Türkiye İşgücü Piyasası Analizi çalışmasının vatandaşlarımıza faydalı ve hayırlı olmasını diler, çalışmanın gerçekleşmesi adına zaman ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize, emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve tüm paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ahmet Tacettin ÖTÜGEN

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ ii
İÇİNDEKİLER iii
TABLOLAR LİSTESİ iv
GRAFİK LİSTESİ vi
KISALTMALAR vii
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 4
BİRİNCİ BÖLÜM 5
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 5
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN 5
İŞKUR GÖSTERGELERİ 6
KAYITLI İŞSİZ 6
AÇIK İŞ SAYISI 7
İŞE YERLEŞTİRME 8
MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ 9
İŞSİZLİK ÖDENEĞİ 10
İKİNCİ BÖLÜM 11
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 11
AMAÇ VE YÖNTEM 11
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 13
AÇIK İŞ VERİLERİ 25
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 40
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 47
SONUÇ 50
KAYNAKÇA 55
EKLER 56
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 56
Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları 61
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 62

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014*) 6
Tablo 2. Açık iş sayısının mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014*) 7
Tablo 3. İşe yerleştirme sayısının mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014*) 8
Tablo 4. Mesleki eğitim kurslarının türüne ve cinsiyete göre dağılımı, Erzurum 9
Tablo 5. Mesleklere göre işsizlik ödeneği hak eden sayısı, Erzurum 10
Tablo 6. Sektörlere ve büyüklüğe göre işyeri dağılımı, Erzurum, 2014 13
Tablo 7. İşyeri büyüklüklerinin sektörlere göre dağılımı, Erzurum, 2014 14
Tablo 8.Sektörlere ve büyüklüklerine göre çalışan sayıları ve dağılımı, Erzurum, 2014 15
Tablo 9. Kuruluş yıllarına göre işyerleri sayısının sektörel dağılımı, Erzurum, 2014 17
Tablo 10. Sektörlere ve cinsiyete göre çalışan sayıları, Erzurum, 2014 18
Tablo 11. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre çalışan sayılarının dağılımı, Erzurum, 2014 19
Tablo 12. Çalışan sayısı ve cinsiyete göre İlk 10 mesleğin dağılımı, Erzurum, 2014 20
Tablo 13. İşkur hizmetlerinden yararlanan işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014 21
Tablo 14. Yabancı ortaklık- Çalışan ilişkisi, Erzurum, 2014 22
Tablo 15. Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014 22
Tablo 16. Sektörlere göre part-time işçi çalıştıran işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014 23
Tablo 17. Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014 ... 24
Tablo 18. Sektörlere göre açık iş oranları ve dağılımı, Erzurum, 2014 25
Tablo 19. Cinsiyete göre açık iş sayısı, çalışan sayısı, açık iş oranı, Erzurum, 2014 26
Tablo 20. Sektörlere göre açık işi olan işyerleri dağılımı, Erzurum, 2014 26
Tablo 21. Kuruluş yıllarına ve sektörlere göre açık iş verme oranı, Erzurum, 2014 27
Tablo 22. Sektörlere ve arama kanallarına göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 27
Tablo 23. Sektörlere ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 28
Tablo24. Meslek gruplarına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014 29
Tablo25. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre açık iş verileri, Erzurum, 2014 29
Tablo 26. Mesleklere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 30
Tablo 27. Mesleklere göre beceri dağılımı, Erzurum, 2014 31
Tablo 28. Mesleklere göre iş arama kanalları dağılımı, Erzurum, 2014 32
Tablo 29. Eğitim durumuna göre ihracat yapan firmaların dağılımı, Erzurum, 2014 33
Tablo 30. İş arama kanallarına ve eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 34
Tablo 31. Becerilere ve eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 36
Tablo 32. İhracat yapan firmaların becerilere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 36
Tablo 33. Teşviklerden yararlanma durumuna göre arama kanallarının dağılımı, Erzurum, 2014 38
Tablo 34. İşkur hizmetlerinden yararlanma durumuna göre arama kanallarının dağılımı, Erzurum, 2014 38
Tablo 35. İşyeri yaşına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014 39
Tablo 36. Kreş ve servis imkanına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014 39
Tablo 37. Sektörlere göre TGÇ* eleman sayısı, Erzurum, Türkiye, 2014 40
Tablo 38. Sektörlere göre TGÇ eleman sayısı, Erzurum, 2014,2013 41
Tablo 39. Meslek gruplarına göre TGÇ eleman dağılımı ve açık iş verileri, Erzurum, 2014 41
Tablo 40. Sektörlere göre eleman temininde güçlük çeken işveren sayısı, Erzurum, 2014 42

Tablo 41. Meslek gruplarına göre TGÇ eleman sayısının çalışan sayısına oranı, Erzurum, 2014 43
Tablo 42. Temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek dağılımı, Erzurum, 2014, 2013 43
Tablo 43. Meslek gruplarına göre TGÇ elemanların karşılanma durumu, Erzurum, 2014..... 44
Tablo 44. Mesleklere göre eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, Erzurum, 2014 44
Tablo 45. Temininde güçlük çekilme nedenlerine göre eleman sayılarının dağılımı,Erzurum,2014 45
Tablo 46. Sektörlere göre net istihdam değişimi, Erzurum, 2014..... 47
Tablo 47. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi, Erzurum, 2014 48
Tablo 48. Net istihdam artışı-azalışı beklenen ilk 10 meslek, Erzurum, 2014..... 48
Tablo 49. Net istihdam artışı-azalışı beklenen ilk 10 meslek, Erzurum, 2014,2013..... 49
Tablo 50.Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin NİDO, Erzurum, 2014 50

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1. 2008-2013 yılları arası İşgücüne Katılma, İstihdam, İşsizlik oranları, Erzurum,%..... 5
Grafik 2. Büyüklüklerine göre işyeri çalışan sayıları dağılımı, Erzurum, Türkiye, 2014 16
Grafik 3.Sektörlere göre toplam çalışan sayısının işveren sayısına oranı, Erzurum, 2014..... 16
Grafik 4. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre çalışan sayılarının oranları, Erzurum, 2014 19
Grafik 5. Özelliklerine göre işyerlerinin dağılımı, 2014 20
Grafik 6. Eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 32
Grafik 7. Eğitim durumu ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014 33
Grafik 8. Becerilere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014..... 34
Grafik 9. Becerilere ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014..... 35
Grafik 10. İş arama kanallarına göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014,2013 37
Grafik 11. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, Erzurum, Türkiye, 2014 46

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

AİO: Açık iş Oranı

***Bk.* :** Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPTA: İşgücü Piyasası Talep Araştırması

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TGÇ: Temininde Güçlük Çekilen

YÖNETİCİ ÖZETİ

İPTA (İşgücü Piyasası Talep Araştırması) kapsamında Erzurum ilinde 1199 işyeri ile çalışma yapılması planlanmış ve belirlenen işyerlerinden 1144'sine ulaşılabilmiştir. Elde edilen veriler hızlı bir şekilde sisteme işlenerek bilgiler derlenmiştir. Katılım oranının bu kadar yüksek olması da çalışmanın ne kadar önemsendiğinin ayrıca bir göstergesidir.

Kurumumuz bünyesinde bütün illerde gerçekleştirilen çalışmada daha fazla işgücü talebi almak ve bu taleplere daha fazla iş arayanı yönlendirmek, işverenlerle sıkı ve profesyonel bir şekilde bağlantıya geçilmesi çalışmadaki diğer bir amaçtır.

Erzurum ilinde 2009'dan sonra işsizlik oranı verilerinde büyük değişim olmamıştır. Bu oran %6,5-%6,6 seviyelerinde seyretmektedir.

2014 yılında en fazla açık işin olduğu ilk üç meslek Beden işçisi (genel), Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı ve Beden işçisi (temizlik)şeklindedir.

İşverenlerin istedikleri nitelikteki elemanları kendilerinin yetiştirmesini öngören İşbaşı Eğitim Programları (İEP)son yıllarda önem kazanmıştır. İlimizde 2014 yılında 181 işyeri, 328 işsiz bu programdan faydalanmıştır.

Erzurum ilinde işsizlik ödeneğine başvurup, ödenek hak edenler içerisinde 237 kişi Beden işçisi (genel), 81 kişi Şoför-yük taşıma, 77 kişi ise Beden işçisi (temizlik) mesleğindedir. İşlerini kaybetmiş kişilerin iş ararken mağdur olmamasını amaçlayan bu hizmet büyük önem taşımaktadır.

İPTA kapsamında ulaşılan 1144 işyerinden 429 tanesi 1-9 kişi, 616 tanesi 10-49 kişi, 99 tanesi ise 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında sadece 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri olmasına rağmen, 429 tane 1-9 çalışana sahip işyeri olduğu görülmektedir. Bu da 10 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinin %37,5'inin zaman içerisinde 1-9 kişi çalıştıran işyerine dönüştüğünü göstermektedir.

Mayıs-Haziran 2014 referans döneminde Erzurum ilindeki işyerlerinin sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre dağılımına bakıldığında 250+ işçi çalıştıran işyeri sayısının en fazla inşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Tüm işyerlerine bakıldığında işyerlerinin yarıdan fazlasının 10-49 işçi çalıştıran işyerlerinden oluştuğu görülmektedir. İşyeri büyüklüklerinde lokomotif sektörler olan toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerleri toplamının %63,7'sini 10-49 işçi çalıştıran işyerleri, İnşaat sektöründe yer alan işyerleri toplamının %54,1'ini 1-9 işçi çalıştıran işyerleri, İmalat sektöründe yer alan işyerleri toplamının ise %61'ini 10-49 işçi çalıştıran işyerleri oluşturmaktadır.

Kuruluş yıllarına göre işyeri sayıları incelendiğinde 0-4 yaş arasında en fazla işyeri sayısına İnşaat sektörü sahiptir. Bu da İnşaat sektörünün hızla geliştiğinin ve istihdamda önemli bir yere sahip olduğunun göstergesidir. 25 ve üzeri yaşa sahip işyerlerinden ise en fazla işyerine sahip sektör Toptan ve Perakende Ticarettir. Bu durumun sebebinin ise bu sektörde faaliyet gösteren işyerlerinin genellikle aile şirketleri ve köklü firmalar olması bir de bu sektörün İlimizde risk payının daha az olmasından kaynaklandığı düşünülmektedir.

En çok çalışana sahip ilk on mesleğin dağılımına bakıldığında, genel itibariyle vasıf gerektirmeyen mesleklerin ön plana çıktığı, ayrıca erkek çalışanların yoğunlukta olduğu meslek sıralamasıyla genel sıralamanın benzer olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise ildeki erkeklerin iş gücüne katılım oranının kadınlara göre daha yüksek olmasıdır. Kadın çalışan sayısının meslek sıralamasına bakıldığında, kadınların daha fazla vasıf gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir. Müşteri hizmetleri görevlisi, Temizlik görevlisi, Çağrı merkezi görevlisi kadın çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler olarak göze çarpmaktadır.

2014 yılı İPTA kapsamında ziyaret edilen işyerleri içerisinde en büyük oran %40,5 ile İşkur hizmetlerden faydalanan işyerlerine aittir. Bu durumun oluşmasında son yıllarda İşkur bünyesinde çalışan ''İş ve meslek Danışmanlarının'' etkisi çok büyüktür. Aynı zamanda İşkur bünyesinde yapılan işbaşı eğitim programlarının ve İşkur ile işbirliği yapılarak işe alınan çalışanlara verilen teşvikler bu oranın yüksek olmasındaki diğer etkenlerdir.

Erzurum ilinde işyerlerinin %32,4 çalışanlarına servis imkanı sunmaktadır. Çalışanlarına eğitim düzenleyen işyerlerinin oranı ise %58,2'dir. Ayrıca işyerlerinin genelinin yerel işletmeler olması nedeniyle yabancı ortaklığı olan işyeri sayısı yok denecek kadar azdır.

Sektörlere göre ihracat yapan işyerleri sayısına bakıldığında, en fazla ihracat yapan sektörler; 27 işyeri ile toptan ve perakende ticaret, 19 işyeri ile imalattır. İhracat yapan işyeri sayısı toplamının 60 olduğu göz önüne alınırsa bu iki sektör, ihracat yapan firmalar içerisinde lokomotif görevi görmektedir. Sektörlere göre oranlara bakıldığında, Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yer alan firmaların %38,5'i ihracat yapmaktadır.

Sektörlere göre işyerleri sayılarına bakıldığında, en fazla part-time işçi çalıştıran sektörler; 18 işyeri ile Toptan ve perakende ticaret, 15 işyeri ile İnşaat'tır. Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştırma sayısı 288'dir. Burada en büyük pay 159 işyeri ile İnşaat sektörüne aittir.

Açık işlerde cinsiyet dağılımına bakıldığında, toplam 488 açık iş içerisinde 222 erkek, 53 kadın çalışan istenirken, 212 açık iş için cinsiyet ayrımı yapılmamıştır. Açık iş oranında kadınların oranının erkeklerden fazla olmasının nedeni kadın çalışan sayısının erkeklere göre çok daha az olmasından kaynaklanmaktadır. Genel toplama bakıldığında kadın çalışan isteyen işverenler sadece %10,8'dir. Bilgi iletişim ve mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe açık iş talebi bulunan firmaların tamamı cinsiyet ayırımı yapmamıştır.

Mesleklere göre beceri dağılımına bakıldığında işverenlerin geneli, iletişim ve ifade yeteneği, fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma ve takım çalışması becerilerine daha fazla önem vermektedir. İlk 20 meslek göz önüne alındığında en fazla istenen beceri, fiziki ve bedensel yeterliliktir. Bunun nedeni, bu mesleklerin genelinin fazla vasıf gerektirmeyen meslekler olmasıdır.

Mesleklere göre iş arama kanallarının seçiminde taş kesme ve oyma işçileri ile mobilyacı (ahşap) meslekleri hariç, diğer tüm mesleklerde eleman ihtiyacı olan işverenler, arama kanalı olarak İşkur'u diğer arama kanallarından daha fazla tercih etmektedir.

Eğitim durumuna göre açık iş dağılımında, işverenlerin yaklaşık beşte ikisi (%37,3) çalıştıracağı elemanların lise mezunu olmasını istemiştir. Eğitim durumuna farketmez diyenlerin oranı %21,9 ile azımsanmayacak kadar yüksektir. Eleman talebinde herhangi bir okul mezunu şartı arayan işverenler için genellikle cinsiyet ayrımı yapmamaktadırlar. Öğrenim durumu şartı için farketmez cevabını veren işverenler ise daha çok erkek çalışan tercih etmektedirler.

Eleman talebinde bulunan firmalar, 2013 yılında %45,2 oranında İşkur'u tercih ederken, bu oran 2014 yılında %87,7'ye yükselmiştir. İşkur hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin %95,1'i açık işlerini karşılamak için İşkur'u tercih etmektedir. İşkur hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinde bile bu oran %64,5'tir. Kurumumuz hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri taleplerini akraba-eş dost yoluyla gidermeye çalışmaktayken, İşkur'un tanıtımında büyük rol oynayan iş ve meslek danışmanları sayesinde işverenler, İşkur'un hizmetlerinden haberdar olmakta ve taleplerini karşılarken artık İşkur'u da tercih etmektedirler.

Temininde güçlük çekilen eleman sayılarına bakıldığında, Erzurum ilinde en fazla ihtiyaç bulunan sektör, %40,5 ile toptan ve perakende sektörüdür. Bu oran Türkiye'de %17,3'tür. Erzurum ilinde ikinci sırada %17,4 ile inşaat sektörü yer almaktadır. Türkiye genelinde inşaat sektöründe temininde güçlük çekilen eleman sayılarının oranı %12,1'dir. Erzurum ve Türkiye genelinde eleman temininde en fazla güçlük çeken üç sektörün sadece sıralamaları farklıdır. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimine bakıldığında, beklenen en büyük artış, 325 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslek gruplarına aittir. Net istihdam değişim oranında ise ilk üç meslek grubu, %10,4 ile nitelikli tarım, ormancılık çalışanları, %8,4 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, %5,4 ile hizmet ve satış elemanları şeklinde sıralanmaktadır.

GİRİŞ

Erzurum ili işgücü piyasası analiz raporunda işgücü piyasası arz ve talep olarak iki bölümde incelenmiştir. Arz ve talep arasındaki farklılıklar ortaya koyularak bu farklılıkların giderilmesine yardımcı olacak önerileri oluşturmaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz kısmına ait çalışmada ağırlıklı olarak TÜİK, İŞKUR ve İPTA (İşgücü Piyasası Talep Araştırması) verilerinden faydalanılmıştır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı kaçınılmaz olmuştur.

Bu raporun birinci bölümünde, İŞKUR verileri (Kayıtlı İşsiz Verileri, Açık İş Verileri, İşe Yerleştirme Verileri, Kurs ve Kursiyer Verileri, İşsizlik Ödeneği Verileri) ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. İkinci bölümde ise Mevcut İşyerleri ve İstihdam, Açık İşler, Temininde Güçlük Çekilen Meslekler, Gelecek Dönemde İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler ele alınarak, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Sonuç olarak, Erzurum işgücü piyasası arz ve talep yapıları birlikte ele alınarak ve özellikle talep araştırması sonuçlarından yola çıkarak, İŞKUR istatistikleriyle birlikte ilin işgücü piyasası değerlendirilmektedir. Elde edilen bulgular ışığında işgücü piyasasının geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik öneriler sunulmaktadır.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

Grafik 1. 2008-2013 yılları arası İşgücüne Katılma, İstihdam, İşsizlik oranları, Erzurum,%

Kaynak: TUİK

İşgücüne katılım oranı, istihdam edilenlerle işsizlerin toplamının oluşturduğu işgücünün aktif nüfusa oranı olarak ifade edilmektedir.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfusun içindeki yevmiyeli, ücretli maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunanlarla, işi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına çalışanlar ve işverenler istihdamı oluşturur.

İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. İşsizlik oranı, işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır.

Yukarıdaki grafik; 2008-2013 yılları arasında Erzurum iline ait İşgücüne Katılım Oranını, İstihdam Oranını ve İşsizlik Oranını göstermektedir. Grafikten de anlaşılacağı üzere, 2009 sonrası işsizlik oranı neredeyse değişmemiştir. 2013 yılındaki küçük artışın nedeni ise, bu yılda işgücüne katılma oranı artarken istihdam oranının azalmasından kaynaklanmaktadır.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

KAYITLI İŞSİZ

Kurumumuza gelen iş arayanların mesleklerine ve becerilerine göre iş arayan kaydı oluşturularak, işsizleri en uygun işe yönlendirme kurumumuzun en önemli görevlerindendir. Aşağıdaki tabloda kurumumuza kayıtlı olan işsizlerin mesleklerine göre dağılımı bulunmaktadır.

Tablo 1. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014*)

2013		2014*	
Meslekler	**Kayıtlı İşsiz**	**Meslekler**	**Kayıtlı İşsiz**
Beden işçisi (genel)	5.464	Beden işçisi (genel)	4.772
Büro memuru (genel)	2.308	Büro memuru (genel)	1.454
Beden işçisi (temizlik)	1.010	Beden işçisi (temizlik)	1.344
Şoför-yük taşıma	578	Şoför-yük taşıma	623
Müşteri hizmetleri görevlisi	561	Satış danışmanı	583
Büro işçisi	492	Müşteri hizmetleri görevlisi	405
Satış elemanı (tanıtım)	322	Sekreter	385
Sekreter	300	Temizlik görevlisi	376
Taksi şoförü	267	Aşçı	301
Bilgisayar operatörü	247	Pazarlamacı	273
Diğer meslekler	9.350	Diğer meslekler	10.801
Genel Toplam	**20.899**	**Genel Toplam**	**21.317**

*Kaynak: İşkur *(Ocak-Ağustos)*

Tabloya bakıldığında hem 2013 hem de 2014 yılında kuruma kayıtlı işsizlerin büyük çoğunluğu fazla vasıf gerektirmeyen mesleklere sahiptir. Bunun nedeni ise vasıflı işsizlerin iş arama sürelerinin vasıfsız işçilere göre daha kısa olmasıdır.

AÇIK İŞ SAYISI

Açık iş kısaca kurumumuza işverenlerden intikal eden işgücü talebidir. Daha fazla işgücü talebi almak ve bu taleplere daha fazla iş arayanı yönlendirmek amacıyla, işverenlerle sıkı ve profesyonel ilişkiler kurulması zorunluluk haline gelmiştir. Kurumumuz her ilde belirlediği işveren temsilcisi aracılığı ile işyerlerine gerçekleştirdiği etkin ziyaretler sonucunda daha fazla işgücü talebini (açık iş) kurum bünyesinde toplamaya çalışmaktadır.

Tablo 2. Açık iş sayısının mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014*)

2013		2014*	
Meslek	**Sayı**	**Meslek**	**Sayı**
Beden işçisi (genel)	1.487	Beden işçisi (genel)	811
Beden işçisi (temizlik)	693	Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı	608
Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı	693	Beden işçisi (temizlik)	327
Güvenlik görevlisi	408	Satış danışmanı	320
Satış danışmanı	185	Temizlik görevlisi	270
Büro memuru (genel)	157	Beden işçisi (inşaat)	167
Aşçı	118	Garson (servis elemanı)	145
Elektrik teknisyeni	103	Büro memuru (genel)	128
Şoför (yolcu taşıma)	95	Pazarlamacı	115
Sekreter	91	Aşçı	101
Diğer Meslekler	2.228	Diğer Meslekler	2.528
Genel Toplam	**6.258**	**Genel Toplam**	**5.523**

*Kaynak: İskur *(Ocak-Ağustos)*

2013 ve 2014 yıllarına ait açık iş sayılarının mesleklere göre dağılımının verildiği tablo incelendiğinde 2013 yılında açık işin en fazla olduğu ilk üç meslek sırasıyla; Beden işçisi (genel), Beden işçisi (temizlik) ve Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı meslekleridir. 2014 yılında ise bu sıralama Beden işçisi (genel), Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı ve Beden işçisi (temizlik)şeklindedir. Beden işçisi (genel) mesleği iki yılda da ilk sırada bulunmasına rağmen, 2013 yılında bu meslekteki açık iş sayısı 1.487, 2014 yılının ilk 8 aylık döneminde 811'dir.

İŞE YERLEŞTİRME

Tablo 3. İşe yerleştirme sayısının mesleklere göre dağılımı, Erzurum, (2013-2014)*

2013		2014*	
Meslek	**Sayı**	**Meslek**	**Sayı**
Beden işçisi (genel)	1.340	Beden işçisi (genel)	3.123
Beden işçisi (temizlik)	617	Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı	216
Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı	617	Beden işçisi (temizlik)	96
Güvenlik görevlisi	260	Güvenlik görevlisi	90
Büro memuru (genel)	104	Beden işçisi (inşaat)	85
Şoför (yolcu taşıma)	93	Temizlik görevlisi	79
Satış danışmanı	62	Satış danışmanı	64
İnşaat elemanları kalıpçısı (elle)	61	Büro memuru (genel)	43
Aşçı	57	Güvenlik görevlisi (silahlı)	41
Temizlik görevlisi	57	Garson (servis elemanı)	39
Diğer Meslekler	994	Diğer Meslekler	785
Genel toplam	**4.262**	**Genel toplam**	**4.661**

*Kaynak: İskur *(Ocak-Ağustos)*

2013 yılında işe yerleştirmede ilk üç meslek sırasıyla; beden işçisi (genel), beden işçisi (temizlik), müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı şeklindeyken 2014 yılında bu sıralama beden işçisi (genel), müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, beden işçisi (temizlik) şeklindedir.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Tablo 4. Mesleki eğitim kurslarının türüne ve cinsiyete göre dağılımı, Erzurum

KURS TÜRÜ	2014*			
	Açılan Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı		
		Erkek	Kadın	Toplam
TOPLUM YARARINA PROGRAMLAR (TYP)**	0	0	0	0
MEK/İSTİHDAM GARANTİLİ	11	194	117	311
MEK/İSTİHDAM GARANTİSİZ	7	23	105	128
MEK/ÖZEL POLİTİKA	8	23	161	184
İŞBAŞI EĞİTİM PROGRAMI (İEP)	181	196	132	328
UMEM PROJESİ	1	19	3	22
GİRİŞİMCİLİK	0	0	0	0
ENGELLİ KURSLARI	2	10	7	17
ÇALIŞANLARIN MESLEKİ EĞİTİMİ	0	0	0	0
HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	0	0	0	0
ESKİ HÜKÜMLÜLERE YÖNELİK KURSLAR	0	0	0	0
Toplam	**210**	**465**	**525**	**990**

*Kaynak: İskur *(Ocak-Ağustos)*

*** 2014 Ekim ayı içerisinde 2500 kişilik Toplum yararına çalışma programı başlatılacaktır.*

Son yıllarda işverenlerimizin en büyük problemi kendi istediği nitelikte elemanı bulamamasıdır. İşverenlerimizin daima yanında olan İŞKUR, bu sorunu görmezden gelmeyip, çözüme yönelik en doğru hamle olan ''İşbaşı Eğitim Programı'' (İEP) adı altında bir çalışma başlatmıştır. Bu programda işverenlerimizin kendi istediği nitelikte elemanı yetiştirmek amacıyla yanına aldığı elemanı en fazla 6 ay süreyle İŞKUR finanse etmektedir. Kurs sayılarının sıralamasına bakıldığında İEP sayısının 181 olması işverenlerin bu programa olan ilgisinin göstergesidir.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

Tablo 5. Mesleklere göre işsizlik ödeneği hak eden sayısı, Erzurum

2014*	
Meslek	**İşsizlik Ödeneği Hakeden Sayısı**
Beden işçisi (genel)	237
Şoför-yük taşıma	81
Beden işçisi (temizlik)	77
Büro memuru (genel)	63
Satış danışmanı	45
Müşteri hizmetleri görevlisi	42
Elektrik teknisyeni	35
Temizlik görevlisi	35
Aşçı	32
Şoför (yolcu taşıma)	26
Diğer Meslekler	853
Genel toplam	**1.526**

*Kaynak: İskur *(Ocak-Ağustos)*

Kurumumuzun sunduğu hizmetlerden biri de kendi isteği dışında işten ayrılan işsizleri, işsizlik ödeneğinden faydalandırmaktır. İşsizlerimizden işsizlik ödeneğine başvurup, ödenek hak edenler içerisinde 237 kişi Beden işçisi (genel), 81 kişi Şoför-yük taşıma, 77 kişi ise Beden işçisi (temizlik) mesleğindedir.

İKİNCİ BÖLÜM
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamaya bilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir. Örneğin EUROSTAT nezdinde hala ülkemiz için açık iş oranı açıklanamamaktadır. Bu bağlamda işgücü piyasası araştırmalarını daha da geliştirerek yapmamız büyük önem arz etmektedir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar sayesinde Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunacak ve EUROSTAT'ın talep ettiği açık işler istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2014 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Analizi Talep Araştırması kapsamında 12 Mayıs – 27 Haziran 20124 tarihleri arasında Türkiye genelinde 110.509 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. Türkiye İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev 2.0 sınıflandırmasına göre, tarım, kamu, hane halklarında işverenler ve uluslar arası kurum/kuruluşlar dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında il ve Türkiye tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 1" kapsamında,

- Temel işletme bilgileri
- Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)
- Açık iş, (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet)
- Temininde güçlük çekilen meslekler, (Meslek, Güçlük Nedeni)
- 30 Haziran 2015 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Erzurum İşgücü Piyasası Talep Araştırması çerçevesinde toplam 1.144 işyerine ilişkin veriler derlenmiştir. Bu işyerlerinin 429 tanesi 1-9 kişi, 616 tanesi 10-49 kişi, 98 tanesi ise 50 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinden oluşmaktadır. Araştırma kapsamında sadece 10 ve üstü çalışana sahip işyerleri olmasına rağmen, 429 tane 1-9 çalışana sahip işyeri olduğu görülmektedir. Bu da 10 ve üzeri kişi çalıştıran işyerlerinin %37,5'inin zaman içerisinde 1-9 kişi çalıştıran işyerine dönüştüğünü göstermektedir.

Tablo 6. Sektörlere ve büyüklüğe göre işyeri dağılımı, Erzurum, 2014

Sektörler	1-9	10-49	50-249	250+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	9	1	0	13
İmalat	36	76	12	1	124
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	4	4	0	1	9
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	1	1	0	0	2
İnşaat	158	106	22	6	292
Toptan ve perakende ticaret	114	231	17	0	363
Ulaştırma ve depolama	24	24	2	0	50
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15	41	3	0	59
Bilgi ve iletişim	5	6	0	1	13
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	16	0	1	22
Gayrimenkul faaliyetleri	1	2	0	0	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	23	0	1	40
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	23	22	12	2	58
Eğitim	5	29	4	1	39
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	3	16	5	1	25
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	0	2
Diğer hizmet faaliyetleri	16	9	4	1	30
Genel Toplam	**429**	**616**	**82**	**16**	**1.144**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki tabloda, 2014 yılında Erzurum iline ait işyerlerinin sektörlere ve işyeri büyüklüklerine göre dağılımı verilmiştir. Referans dönemi baz alındığında (Mayıs-Haziran 2014) 250+ işçi çalıştıran işyeri sayısının en fazla inşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Bunun sebebi, referans döneminin inşaat sektörünün en faal olduğu döneme rastlamasıdır.

Sektörlere göre toplam işyeri sayısına bakıldığında ilk üç sektör sırasıyla; Toptan ve perakende ticaret, İnşaat, İmalat' tır. Son üç yılın İPTA çalışmaları ele alındığında, bu sıralamanın değişmediği görülecektir. Bu da Erzurum ilinin, Doğu Anadolu Bölgesinin imalatın ve ticaretin dağıtım merkezi konumunda olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 7. İşyeri büyüklüklerinin sektörlere göre dağılımı, Erzurum, 2014

Sektörler	1-9	10-49	50-249	250+
Madencilik ve taş ocakçılığı	18,2%	72,7%	9,1%	0,0%
İmalat	28,8%	61,0%	9,3%	0,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	44,4%	44,4%	0,0%	11,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	54,1%	36,3%	7,5%	2,0%
Toptan ve perakende ticaret	31,4%	63,7%	4,8%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	47,9%	47,9%	4,2%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	25,5%	69,2%	5,3%	0,0%
Bilgi ve iletişim	41,7%	50,0%	0,0%	8,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22,7%	72,7%	0,0%	4,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	33,3%	66,7%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	38,9%	58,3%	0,0%	2,8%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	39,1%	37,1%	20,1%	3,7%
Eğitim	13,2%	73,7%	10,5%	2,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	12,5%	62,5%	20,8%	4,2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	50,0%	50,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	52,0%	31,2%	13,3%	3,5%
Genel Toplam	**37,5%**	**53,9%**	**7,2%**	**1,4%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Tüm işyerlerinin büyüklükleri ele alındığında, işyerlerinin yarıdan fazlasını 10-49 işçi çalıştıran işyerleri oluşturmaktadır. İşyeri büyüklüklerinde lokomotif sektörler olan Toptan ve perakende ticaret sektöründe yer alan işyerleri toplamının %63,7'sini 10-49 işçi çalıştıran işyerleri, İnşaat sektöründe yer alan işyerleri toplamının %54,1'ini 1-9 işçi çalıştıran işyerleri, İmalat sektöründe yer alan işyerleri toplamının ise %61'ini 10-49 işçi çalıştıran işyerleri oluşturmaktadır.

Tablo 8.Sektörlere ve büyüklüklerine göre çalışan sayıları ve dağılımı, Erzurum, 2014

Sektörler	1-9	Oran	10-49	Oran	50-249	Oran	250+	Oran	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	0,5%	220	42,8%	292	56,8%	0	0,0%	514
İmalat	187	6,6%	1.379	48,9%	931	33,0%	325	11,5%	2.821
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	11	3,3%	67	20,2%	0	0,0%	254	76,5%	332
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	1	8,3%	11	91,7%	0	0,0%	0	0,0%	12
İnşaat	523	7,4%	2.320	32,7%	1.916	27,0%	2.334	32,9%	7.093
Toptan ve perakende ticaret	558	8,7%	4250	66,1%	1.624	25,2%	0	0,0%	6.433
Ulaştırma ve depolama	93	13,4%	422	61,1%	176	25,5%	0	0,0%	691
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	93	8,6%	653	60,4%	335	31,0%	0	0,0%	1.082
Bilgi ve iletişim	42	5,9%	92	12,8%	0	0,0%	587	81,4%	721
Finans ve sigorta faaliyetleri	16	1,5%	266	25,7%	0	0,0%	752	72,7%	1.034
Gayrimenkul faaliyetleri	2	9,1%	20	90,9%	0	0,0%	0	0,0%	22
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	61	8,6%	349	48,8%	0	0,0%	304	42,6%	714
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	85	2,8%	414	13,4%	1.113	36,1%	1.475	47,8%	3.087
Eğitim	28	2,5%	483	42,8%	332	29,5%	286	25,3%	1.128
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	21	1,9%	259	23,6%	507	46,2%	310	28,3%	1.098
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	3,7%	26	96,3%	0	0,0%	0	0,0%	27
Diğer hizmet faaliyetleri	76	6,2%	172	14,0%	680	55,4%	301	24,5%	1.228
Toplam	**1.801**	**6,4%**	**11.403**	**40,7%**	**7.907**	**28,2%**	**6.928**	**24,7%**	**28.039**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektör büyüklüklerine göre işyeri sayılarına bakıldığında ilk sırada Toptan ve perakende ticaret, ikinci sırada İnşaat sektörü yer almaktadır. Bu durum çalışan sayıları sıralamasında da ise inşaat birinci sırada, toptan ve perakende ticaret ikinci sırada yer almaktadır. Fakat çalışan sayısında üçüncülük, İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründedir. Bunun nedeni ise, bu sektörde işyerlerinde çalışan ortalama kişi sayısının fazla olmasıdır. İşyeri sayısında da olduğu gibi, çalışan

sayılarında 10-49 işçi çalıştıran işyerleri, toplam çalışanlar içerisinde en yüksek oranla karşımıza çıkmaktadır (%40,7).

Grafik 2. Büyüklüklerine göre işyeri çalışan sayıları dağılımı, Erzurum, Türkiye, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki grafikte de görüldüğü üzere, işyeri çalışan sayılarının dağılımına bakıldığında, Erzurum ili ile Türkiye geneli işyeri büyüklüğüne göre çalışan sayıları dağılımı sıralamasının aynı olduğu görülmektedir.

Grafik 3.Sektörlere göre toplam çalışan sayısının işveren sayısına oranı, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Aynı sektörde bulunan çalışan sayısının, işyeri sayısına oranı ile hesaplanan bu grafikte sektörel bazda yer alan ortalama çalışan sayıları ele alınmıştır. Bu mantıkla, ortalama çalışan sayısının en yoğun olduğu üç sektör sırasıyla; Bilgi ve iletişim, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Finans ve sigorta faaliyetleridir. Bilgi ve iletişim sektörünün ilk sırada yer almasının nedeni, Erzurum ilinde faaliyet gösteren kurumsal çağrı merkezlerinin ve burada çalışan kişi sayısının fazla olmasıdır.

Tablo 9. Kuruluş yıllarına göre işyerleri sayısının sektörel dağılımı, Erzurum, 2014

Sektörler	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	4	5	1	1	0	13
İmalat	14	49	18	19	12	13	124
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	4	2	1	0	1	1	9
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	0	0	2	0	0	0	2
İnşaat	108	67	46	33	24	14	292
Toptan ve perakende ticaret	60	97	82	61	24	40	363
Ulaştırma ve depolama	7	16	14	7	1	5	50
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	10	17	10	7	3	12	59
Bilgi ve iletişim	3	2	2	1	4	0	13
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	5	4	3	0	7	22
Gayrimenkul faaliyetleri	1	0	1	0	0	1	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	13	19	4	0	1	2	40
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	17	23	11	5	2	0	58
Eğitim	7	16	10	2	2	1	39
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	5	13	4	2	1	0	25
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	1	0	0	0	0	2
Diğer hizmet faaliyetleri	4	10	2	2	1	10	30
Toplam	**259**	**341**	**216**	**143**	**77**	**107**	**1.144**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Kuruluş yıllarına göre işyeri sayılarının dağılımına bakıldığında, 0-4 yaş aralığında işyerleri sayısında inşaat sektörü ipi göğüslemektedir. Bu durumun oluşmasında ana etkenler, bu sektöre yapılan yatırımların artması ve kentsel dönüşüm projelerinin hayata geçmesidir. Kuruluş yılı 25 ve daha üzeri olan işyerlerinde ilk sırayı alan sektör, toptan ve perakende ticarettir. Bu durum, toptan perakende ticaret sektöründe faaliyet gösteren işyerlerinin genellikle aile şirketleri ve köklü firmalar olması bir de bu sektörün İlimizde risk payının daha az olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 10. Sektörlere ve cinsiyete göre çalışan sayıları, Erzurum, 2014

Sektörler	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	512	2	514
İmalat	2.670	151	2.821
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	310	22	332
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	12	0	12
İnşaat	6.881	212	7.093
Toptan ve perakende ticaret	5.675	759	6.433
Ulaştırma ve depolama	658	33	691
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	991	91	1.082
Bilgi ve iletişim	405	316	721
Finans ve sigorta faaliyetleri	560	474	1.034
Gayrimenkul faaliyetleri	21	1	22
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	541	173	714
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2.757	330	3.087
Eğitim	731	397	1.128
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	467	631	1.098
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	27	0	27
Diğer hizmet faaliyetleri	1.032	196	1.228
Toplam	**24.251**	**3.789**	**28.039**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Çalışan sayılarına bakıldığında, erkek çalışan sayısının kadın çalışan sayısına oranı 6,4'tür. Yani her 10 kadın çalışana karşılık, 64 erkek çalışan bulunmaktadır. Erkek çalışan sayısının en fazla olduğu üç sektör sırasıyla, İnşaat, Toptan ve perakende ticaret, İdari ve destek hizmet faaliyetleridir. Kadınlarda ise bu sıralama, Toptan ve perakende ticaret, İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, Finans ve sigorta faaliyetleri şeklindedir. Bu sıralamanın kadınlarda farklı olmasının nedeni, son yıllarda bu sektörlerde kadın istihdamının yüksek bir ivme kazanmasıdır. Ayrıca kadınların sektörel dağılımına bakıldığında hemen hemen her sektörde kadın çalışan bulunmaktadır.

Toplam çalışan sayılarına bakıldığında ilk üç sektör erkek çalışanların sıralaması ile aynıdır. İnşaat ve idari destek hizmetleri faaliyetleri sektörlerinin ilk sıralarda yer alma nedeni, son yıllarda Erzurum ilinde inşaat sektörünün hızla büyümesi ve kurumsal çağrı merkezlerinin faaliyetlerini arttırmasıdır.

Tablo 11. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre çalışan sayılarının dağılımı, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	Erkek	Kadın	Toplam
Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar	1.798	1.110	2.909
Hizmet ve satış elemanları	4.352	776	5.128
Nitelik gerektirmeyen meslekler	5.828	522	6.350
Nitelikli tarım, ormancılık çalışanları	30	0	30
Profesyonel meslek mensupları	1.729	895	2.625
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	4.114	47	4.161
Teknisyenler, teknikerler	2.145	331	2.476
Tesis ve makine operatörleri	3.293	8	3.301
Yöneticiler	962	98	1.059
Toplam	**24.251**	**3.789**	**28.039**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Tabloya bakıldığında erkek çalışanların nitelik gerektirmeyen meslekler ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarında yoğunlaştığı göze çarpmaktadır. Bu durum toplam çalışan sayısında da aynı eğilimi göstermektedir. Kadın çalışanlara bakıldığında ise büro hizmetlerinde çalışan elemanlar ile profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında yoğunlaşma görülmektedir. Bu farklılığın nedeni, kadın çalışanlarda, erkeklerden daha fazla vasıf aranmasıdır.

Grafik 4. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre çalışan sayılarının oranları, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Meslek gruplarına göre çalışan sayılarının cinsiyetler arası dağılımına bakıldığında tüm meslek gruplarında erkek çalışan sayılarının kadınlardan daha yüksek yüzdeye sahip olduğu görülmektedir. Hatta nitelikli tarım, ormancılık çalışanları meslek grubunda hiç kadın çalışan olmadığı, tesis ve makine operatörleri ile profesyonel meslek mensupları meslek gruplarında kadın çalışan sayısının yok denecek kadar az olduğu görülmektedir.

Tablo 12. Çalışan sayısı ve cinsiyete göre İlk 10 mesleğin dağılımı, Erzurum, 2014

Genel Toplam	Erkek	Kadın
Temizlik görevlisi	Temizlik görevlisi	Müşteri hizmetleri görevlisi
Beden işçisi (inşaat)	Beden işçisi (inşaat)	Temizlik görevlisi
Beden işçisi (genel)	Şoför-yük taşıma	Çağrı merkezi görevlisi
Şoför-yük taşıma	Beden işçisi (genel)	Büro memuru (genel)
Beden işçisi (temizlik)	Beden işçisi (temizlik)	Hemşire
Satış danışmanı	Satış danışmanı	Satış danışmanı
Güvenlik görevlisi	Güvenlik görevlisi	Muhasebeci
Büro memuru (genel)	Garson (servis elemanı)	Kasiyer
Müşteri hizmetleri görevlisi	Büro memuru (genel)	Sekreter
Garson (servis elemanı)	Pazarlamacı	Reyon görevlisi

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki tablada Erzurum ilindeki çalışan sayısının mesleklere göre sıralaması yer almaktadır. En çok çalışana sahip ilk on mesleğin dağılımına bakıldığında, genel itibariyle vasıf gerektirmeyen mesleklerin ön plana çıktığı, ayrıca erkek çalışanların yoğunlukta olduğu meslek sıralamasıyla genel sıralamanın benzer olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ise ildeki erkeklerin iş gücüne katılım oranının kadınlara göre daha yüksek olmasıdır. Kadın çalışan sayısının meslek sıralamasına bakıldığında, kadınların daha fazla vasıf gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir. Müşteri hizmetleri görevlisi, Temizlik görevlisi, Çağrı merkezi görevlisi kadın çalışan sayısının en fazla olduğu meslekler olarak göze çarpmaktadır.

Grafik 5. Özelliklerine göre işyerlerinin dağılımı, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Grafikten de anlaşılacağı üzere 2014 yılı İPTA kapsamında ziyaret edilen işyerleri içerisinde en büyük oran %40,5 ile İşkur hizmetlerden faydalanan işyerlerine aittir. Bu durumun oluşmasında son yıllarda İşkur bünyesinde çalışan ''İş ve meslek Danışmanlarının'' etkisi çok büyüktür. Aynı zamanda İşkur bünyesinde yapılan işbaşı eğitim programlarının ve İşkur ile işbirliği yapılarak işe alınan çalışanlara verilen teşviklerin bu oranın yüksek olmasında diğer etkenlerden olduğu söylenebilir.

Yüksek yüzdeye sahip bir diğer durum da %32,4 ile işyerlerinin çalışanlarına servis imkanı sağlamasıdır. Bu durumun yüksek yüzdeye sahip olmasının nedeni, Erzurum ilinin yüzölçümünün büyük olması ve büyük ölçekli işyerlerinin şehir merkezine uzak olmasıdır.

Yabancı ortaklığı olan işyeri sayısının yok denecek kadar az olmasının nedeni, Erzurum ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin genelinin yerel işletmeler olmasıdır.

Çalışanlarına eğitim düzenleyen işyeri oranının %58,2 gibi yüksek bir yüzdeye sahip olması, Erzurum ilinde faaliyet gösteren firmalarının kurumsallaşma yönünde büyük adımlar atmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 13. İşkur hizmetlerinden yararlanan işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014

Sektör	İşkur Hizmetinden Faydalanan İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	4	13	27,3%
İmalat	63	124	50,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	2	9	22,2%
İnşaat	89	292	30,6%
Toptan ve perakende ticaret	149	363	41,1%
Ulaştırma ve depolama	14	50	28,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	24	59	39,9%
Bilgi ve iletişim	5	13	41,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	13	22	59,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	1	3	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9	40	22,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	32	58	55,6%
Eğitim	25	39	63,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	17	25	66,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	17	30	55,1%
Toplam	**463**	**1.144**	**40,5%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere göre İşkur hizmetlerinden faydalanan işyeri sayılarının toplam işyeri sayısına oranına bakıldığında ilk üç sektör, %66,7 ile insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri, %63,1 ile eğitim, %59,1 ile finans ve sigorta faaliyetleridir. İşkur hizmetlerinden faydalanan işyerleri sayısı son yıllarda hem sayısal olarak hem de sektör olarak ilerleme kaydetmiştir. 2014 İPTA çalışması kapsamında ziyaret edilen işyerlerine bakıldığında, İşkur hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin, diğer işyerlerine göre daha kurumsal olduğu söylenebilir.

Tablo 14. Yabancı ortaklık- Çalışan ilişkisi, Erzurum, 2014

	İşyeri Sayısı	Mevcut İstihdam	Ortalama Çalışan
Toplam	1.144	28.039	24,5
Yabancı Ortaklık	7	1.309	187
Yabancı Ortaklığı Olmayan	1.137	26.730	23,5

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yabancı ortaklığı olan işyerleri sayısı çok az olmasına rağmen toplam çalışan sayısının yüksek oluşu, işyeri başına düşen çalışan sayısının 187 gibi yüksek bir sayıda çıkmasına neden olmaktadır. Bu durumdan elde edilecek sonuç; yabancı ortaklığı olan işyerlerinin hemen hemen hepsinin büyük ölçekli işyerleri olmasıdır.

Tablo 15. Sektörlere göre ihracat yapan işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014

Sektör	İşyeri Sayısı	İhracat Yapan İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	5	38,50%
İmalat	124	19	15,30%
İnşaat	292	3	1,00%
Toptan ve perakende ticaret	363	27	7,40%
Ulaştırma ve depolama	50	2	4,00%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59	1	1,70%
Bilgi ve iletişim	13	1	7,70%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	1	2,50%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58	1	1,70%
Toplam	**1.144**	**60**	**5,20%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere göre ihracat yapan işyerleri sayısına bakıldığında, en fazla ihracat yapan sektörler; 27 işyeri ile toptan ve perakende ticaret, 19 işyeri ile imalattır. İhracat yapan işyeri sayısı toplamının 60 olduğu göz önüne alınırsa bu iki sektör, ihracat yapan firmalar içerisinde lokomotif görevi görmektedir. Sektörlere göre oranlara bakıldığında, Madencilik ve taş ocakçılığı sektöründe yer alan firmaların %38,5'i ihracat yapmaktadır.

Tablo 16. Sektörlere göre part-time işçi çalıştıran işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014

Sektör	İşyeri Sayısı	Part-time İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı	Oran
İmalat	124	7	5,6%
İnşaat	292	15	5,1%
Toptan ve perakende ticaret	363	18	5,0%
Ulaştırma ve depolama	50	3	6,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59	8	13,6%
Bilgi ve iletişim	13	3	23,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22	1	4,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	3	7,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58	3	5,2%
Eğitim	39	7	17,9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25	1	4,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	30	3	10,0%
Toplam	**1.144**	**72**	**6,3%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere göre işyerleri sayılarına bakıldığında, en fazla part-time işçi çalıştıran sektörler; 18 işyeri ile toptan ve perakende ticaret, 15 işyeri ile inşaattır. Part-time işçi çalıştıran işyeri sayısı toplamının 77 olduğu göz önüne alınırsa bu iki sektör, part-time işçi çalıştıran firmalar içerisinde lokomotif görevi görmektedir. Sektörlere göre oranlara bakıldığında, bilgi ve iletişim sektöründe yer alan firmaların %23,1'i ihracat yapmaktadır.

Tablo 17. Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyeri sayısı ve oranları, Erzurum, 2014

Sektör	İşyeri Sayısı	Mevsimlik İşçi Çalıştıran İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	6	46,2%
İmalat	124	19	15,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	9	2	22,2%
İnşaat	292	159	54,5%
Toptan ve perakende ticaret	363	47	12,9%
Ulaştırma ve depolama	50	12	24,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59	13	22,0%
Bilgi ve iletişim	13	2	15,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	3	1	33,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	5	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58	14	24,1%
Eğitim	39	3	7,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25	1	4,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	2	1	50,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	30	1	3,3%
Toplam	**1.144**	**288**	**25,2%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştırma sayılarına bakıldığında, 288 işyeri mevsimlik işçi çalıştırmaktadır. En büyük pay 159 işyeri ile inşaat sektöründedir. Bunu 47 işyeri ile toptan ve perakende ticaret sektörü izlemektedir. Sektörlere göre oranlara bakıldığında, su temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektöründe yer alan iki işyerinin ikisinde de mevsimlik işçi çalışmaktadır.

Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin inşaat ve ilgili sektörlerde yoğunlaşmasının temel sebebi, Erzurum ilinde yoğun kış şartlarında işlerin durmasıdır.

AÇIK İŞ VERİLERİ

Bu bölümde 2014 yılı İPTA referans döneminde işyerlerine yapılan çalışma sonucu, işverenlerin kurumumuzdan talep ettiği açık iş verileri ele alınmaktadır.

Tablo 18. Sektörlere göre açık iş oranları ve dağılımı, Erzurum, 2014

Sektör	Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Oranı 2013
Madencilik ve taş ocakçılığı	0	0	0,0%	1,8%
İmalat	96	19,6%	3,3%	4,3%
İnşaat	73	15,0%	1,0%	2,1%
Toptan ve perakende ticaret	151	30,9%	2,3%	2,8%
Ulaştırma ve depolama	5	1,1%	0,8%	2,3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	15	3,1%	1,4%	3,7%
Bilgi ve iletişim	113	23,1%	13,5%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	5	1,0%	0,5%	1,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	0,5%	0,3%	2,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6	1,3%	0,2%	0,6%
Eğitim	2	0,4%	0,2%	1,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	16	3,2%	1,4%	6,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	4	0,9%	0,3%	0,6%
Toplam	488	100%	1,7%	2,4%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Açık işlerin sektörel dağılımına bakıldığında, sektörler içerisinde en fazla açık iş talebi bulunan ilk üç sektör sırasıyla, toptan ve perakende ticaret, bilgi ve iletişim ile imalattır.

Açık iş oranının en yüksek olduğu üç sektör ise sırasıyla, bilgi ve iletişim, imalat, toptan ve perakende ticarettir. 2013 yılı açık iş oranı ile kıyaslandığı zaman, bilgi ve iletişim sektöründe %12,3'lük bir artış göze çarpmaktadır. İmalat sektöründe %1, toptan ve perakende ticaret sektöründe ise geçen yıla göre %0,5'lik bir düşüş gözlemlenmektedir.

Tablo 19. Cinsiyete göre açık iş sayısı, çalışan sayısı, açık iş oranı, Erzurum, 2014

Cinsiyet	Toplam açık iş sayısı	Toplam çalışan sayısı	Açık iş oranı
Erkek	222	24.251	0,9%
Kadın	53	3.789	1,4%
Toplam	**488**	**28.039**	**1,7%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Açık işlerde cinsiyet dağılımına bakıldığında, toplam 488 açık iş içerisinde 222 erkek, 53 kadın çalışan istenirken, 212 açık iş için cinsiyet ayrımı yapılmamıştır. Açık iş oranında kadınların oranının erkeklerden fazla olmasının nedeni, işyerlerinde çalışan kadın sayısının erkeklere göre çok daha az olmasıdır.

Tablo 20. Sektörlere göre açık işi olan işyerleri dağılımı, Erzurum, 2014

Sektör	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı
İmalat	24	124	19,5%
İnşaat	20	292	6,9%
Toptan ve perakende ticaret	49	363	13,6%
Ulaştırma ve depolama	3	50	6,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	59	10,9%
Bilgi ve iletişim	4	13	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	3	22	13,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	40	5,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	58	5,6%
Eğitim	2	39	5,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	4	25	16,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	30	10,4%
Toplam	**125**	**1.144**	**11,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Açık iş verme oranına bakıldığında, ilk 3 sektör sırasıyla, %33,3 ile bilgi ve iletişim, %19,5 ile imalat, %13,6 ile finans ve sigorta faaliyetleridir. Açık iş veren işyeri sayısına bakıldığında 49 açık iş ile toptan ve perakende ticaret sektörü yer almaktadır. Bunu 24 işyeri ile imalat, 20 işyeri ile inşaat sektörü takip etmektedir.

Tablo 21. Kuruluş yıllarına ve sektörlere göre açık iş verme oranı, Erzurum, 2014

Sektörler	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Toplam
İmalat	15,4%	19,1%	17,6%	11,1%	18,2%	0,1%	19,5%
İnşaat	4,4%	5,3%	7,7%	10,7%	10,0%	0,1%	6,9%
Toptan ve perakende ticaret	12,0%	11,7%	17,5%	13,6%	8,7%	0,1%	13,6%
Ulaştırma ve depolama	16,7%	0,0%	7,7%	16,7%	0,0%	0,2%	6,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti	11,1%	6,3%	22,2%	0,0%	0,0%	0,0%	10,9%
Bilgi ve iletişim	33,3%	50,0%	50,0%	100,0%	0,0%	0,9%	33,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	33,3%	20,0%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	13,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	5,9%	25,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,6%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	10,1%	20,3%	50,0%	0,2%	5,6%
Eğitim	14,3%	6,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	5,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet	20,0%	8,3%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	10,0%	50,0%	50,0%	0,0%	0,5%	10,4%
Toplam	**7,8%**	**9,3%**	**14,7%**	**12,7%**	**9,9%**	**14,9%**	**11,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Kuruluş yıllarına ve sektörlere göre açık iş verme oranlarına bakıldığında, en az 25 yıl önce faaliyet göstermeye başlayan işyerlerinin açık iş verme oranı %14,9 ile ilk sırayı almaktadır. Bunu %14,7 ile 10-14 yıl önce kurulan işyerleri takip etmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere kuruluş yıllarının açık iş verme oranında herhangi bir etkisi yoktur.

Tablo 22. Sektörlere ve arama kanallarına göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Sektör	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vs.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
İmalat	71,4%	0,0%	75,8%	42,9%	0,0%
İnşaat	95,2%	6,5%	64,5%	3,2%	0,0%
Toptan ve perakende ticaret	88,4%	31,3%	44,9%	15,0%	0,0%
Ulaştırma ve depolama	20,0%	0,0%	40,0%	40,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64,3%	28,6%	71,4%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	1,9%	1,9%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	40,0%	80,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	20,0%	0,0%	40,0%	40,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Eğitim	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	93,3%	60,0%	73,3%	60,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	50,0%	50,0%	50,0%
Toplam	**87,7%**	**14,3%**	**45,3%**	**16,5%**	**0,4%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere ve arama kanallarına göre açık işlerin dağılımına bakıldığında, işverenlerin büyük çoğunluğu (%87,7) istihdamını İşkur aracılığıyla yapmak istemektedir. Bilgi ve iletişim, finans ve sigorta faaliyetleri, idari ve destek hizmet faaliyetleri, eğitim sektörlerinde açık iş talebi olan bütün işyerleri eleman teminini İşkur aracılığıyla karşılamak istemektedir.

Tablo 23. Sektörlere ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

	Açık İş Sayısı				Açık İş Dağılımı		
Sektör	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**	**Toplam**	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**
İmalat	8	57	30	96	8,8%	59,3%	31,9%
İnşaat	9	61	2	73	12,9%	83,9%	3,2%
Toptan ve perakende ticaret	27	91	33	151	17,7%	60,5%	21,8%
Ulaştırma ve depolama	0	4	1	5	0,0%	80,0%	20,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0	6	8	15	0,0%	42,9%	50,0%
Bilgi ve iletişim	0	0	113	113	0,0%	0,0%	100,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	2	0	3	5	40,0%	0,0%	60,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0	0	2	2	0,0%	0,0%	100,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1	1	4	6	16,7%	16,7%	66,7%
Eğitim	1	1	0	2	50,0%	50,0%	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1	0	15	16	6,7%	0,0%	93,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	3	0	1	4	75,0%	0,0%	25,0%
Toplam	**53**	**222**	**212**	**488**	**10,8%**	**45,5%**	**43,4%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Sektörlere ve cinsiyete göre açık işlerin dağılımına bakıldığında, sektörlerin büyük çoğunluğu aradığı elemanın erkek olmasını istemiştir. Genel toplama bakıldığında kadın çalışan isteyen işverenler sadece %10,8'dir. Bilgi ve iletişim ile mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler sektöründe açık iş talebi bulunan firmaların tamamı cinsiyet ayırımı yapmamıştır.

Tablo24. Meslek gruplarına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	Açık İş Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	136	2.909	27,9%	4,5%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	72	5.128	14,7%	1,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	72	6.350	14,7%	1,1%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	62	2.625	12,6%	2,3%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	61	4.161	12,5%	1,4%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ	39	3.301	8,0%	1,2%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	29	2.476	6,0%	1,2%
YÖNETİCİLER	17	1.059	3,5%	1,6%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK ÇALIŞANLARI	0	30	0,0%	0,0%
Toplam	**488**	**28.039**	**100,0%**	**1,7%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Meslek gruplarına göre açık iş dağılımına bakıldığında, toplam açık işlerin %27,9'u büro hizmetinde çalışan elemanlar meslek grubuna aittir. Bunu %14,7 ile hizmet ve satış elemanları ile nitelik gerektirmeyen meslek grupları takip etmektedir. Açık iş oranına bakıldığında, açık iş oranının en yüksek olduğu meslek grubu, %4,5 ile büro hizmetinde çalışan elemanlardır.

Tablo25. Meslek gruplarına ve cinsiyete göre açık iş verileri, Erzurum, 2014

	Açık İş Sayısı				Açık İş Dağılımı		
Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam	Kadın	Erkek	Toplam
Büro hizmetlerinde çalışanlar	8	12	117	136	5,5%	8,9%	85,6%
Hizmet ve satış elemanları	18	24	30	72	24,7%	33,4%	42,0%
Nitelik gerektirmeyen meslekler	20	45	6	72	28,0%	63,2%	8,9%
Profesyonel meslek mensupları	2	19	40	62	3,6%	31,3%	65,1%
Sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar	2	58	0	61	3,4%	94,9%	0,0%
Teknisyenler, teknikerler	2	23	4	29	6,8%	79,5%	13,7%
Tesis ve makine operatörleri	0	39	0	39	0,0%	100,0%	0,0%
Yöneticiler	1	1	15	17	6,9%	6,9%	86,1%
Toplam	**53**	**222**	**212**	**488**	10,8%	45,5%	43,4%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Meslek gruplarının cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, nitelik gerektirmeyen meslekler ile hizmet ve satış elemanları meslek gruplarından açık iş talebi olan işyerlerinin daha çok bayan çalışan istediği görülmektedir. Tesis ve makine operatörleri meslek grubundan eleman talebi bulunan işyerlerinin tamamı erkek çalışan istemektedir.

Tablo 26. Mesleklere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

	Açık İş Sayısı				Açık İş Dağılımı			
Meslekler	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**	**Toplam**	**Kadın**	**Erkek**	**Farketmez**	**Toplam**
Müşteri hizmetleri görevlisi	1	0	109	110	0,9%	0,0%	99,1%	22,6%
Beden işçisi (genel)	10	39	1	50	20,4%	77,5%	2,0%	10,3%
Satış danışmanı	4	11	14	30	13,8%	37,9%	48,4%	6,1%
Pazarlamacı	0	19	1	20	0,0%	94,8%	5,2%	4,1%
Mobilya imalat ustası	0	14	0	14	0,0%	100,0%	0,0%	2,8%
Taş kesme ve oyma işçileri	0	13	0	13	0,0%	100,0%	0,0%	2,6%
Şoför-yük taşıma	0	12	0	12	0,0%	100,0%	0,0%	2,5%
İş makineleri operatörü	0	12	0	12	0,0%	100,0%	0,0%	2,4%
Ön muhasebeci	1	2	7	11	9,6%	21,9%	68,5%	2,2%
Komi (garson yardımcısı)	0	7	3	11	0,0%	69,9%	30,1%	2,2%
Mobilyacı (ahşap)	0	11	0	11	0,0%	100,0%	0,0%	2,2%
Yönetici (iş hizmetleri)	0	0	11	11	0,0%	0,0%	100,0%	2,2%
Pvc doğrama ve montaj	0	10	0	10	0,0%	100,0%	0,0%	2,1%
Muhasebeci	2	3	4	10	22,9%	33,8%	43,3%	2,0%
Garson (servis elemanı)	4	2	3	9	44,4%	22,2%	33,4%	1,9%
Makine mühendisi	0	1	8	9	0,0%	11,1%	88,9%	1,9%
Elektrikçi (genel)	0	8	0	8	0,0%	100,0%	0,0%	1,7%
Kimya mühendisi	0	0	8	8	0,0%	0,0%	100,0%	1,7%
Kasiyer	5	0	3	8	62,6%	0,0%	37,4%	1,7%
Diğer meslekler	25	57	38	120	20,8%	47,5%	31,7%	24,6%
Toplam	**53**	**222**	**212**	**488**	**10,8%**	**45,5%**	**43,4%**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Mesleklere göre açık iş dağılımına bakıldığında, toplam 488 açık iş talebinin 110 tanesi müşteri hizmetleri görevlisi mesleğine aittir. Bunun nedeni, Erzurum ilinde farklı işletmelerin ve kurumların çağrı merkezlerinin bulunmasıdır. Yönetici ve kimya mühendisi mesleğinde eleman talebi olan işyerlerinin tamamı çalıştıracağı elemanlarda cinsiyet ayrımı yapmamıştır. Kasiyer mesleğinde eleman ihtiyacı olan işyerlerinin ise büyük çoğunluğu (%62,6) kadın çalışan talep etmiştir.

Tablo 27. Mesleklere göre beceri dağılımı, Erzurum, 2014

Meslekler	Bilgisayar kullanımı	Fazla Mesaiye Kalabilme	Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	İletişim ve İfade Yeteneği	İş Ahlakına Sahip Olma	Proje Tabanlı Çalışma	Satış ve Pazarlama Becerisi	Seyahat Edebilme Esnekliği	Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme	Takım Çalışması	Yabancı Dil	Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe
Müşteri hizmetleri görevlisi	99,1%	98,1%	99,1%	98,1%	99,1%	99,0%	0,0%	0,9%	0,0%	1,0%	99,1%	0,0%	0,0%
Beden işçisi (genel)	0,0%	2,1%	78,8%	0,0%	34,3%	35,9%	0,0%	0,0%	23,4%	25,5%	38,4%	0,0%	10,8%
Satış danışmanı	31,2%	20,7%	58,5%	48,2%	62,1%	79,2%	10,3%	69,0%	10,3%	34,4%	72,5%	0,0%	55,1%
Pazarlamacı	20,9%	10,3%	72,6%	77,8%	73,4%	67,5%	20,9%	94,1%	20,9%	20,9%	78,6%	0,0%	47,5%
Mobilya imalat ustası	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	25,6%	0,0%	100,0%
Diğer taş kesme ve oyma işçileri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Şoför-yük taşıma	0,0%	73,6%	100,0%	0,0%	39,3%	82,4%	39,3%	0,0%	34,3%	0,0%	73,6%	0,0%	48,1%
İş makineleri operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Ön muhasebeci	89,3%	0,0%	0,0%	54,0%	22,9%	54,2%	12,2%	0,0%	0,0%	21,3%	44,5%	0,0%	54,2%
Komi (garson yardımcısı)	0,0%	30,1%	90,0%	0,0%	59,8%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,2%	0,0%	30,1%
Mobilyacı (ahşap)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Yönetici (iş hizmetleri)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Pvc doğrama imalat ve montaj	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Muhasebeci	89,3%	0,0%	0,0%	54,0%	22,9%	54,2%	12,2%	0,0%	0,0%	21,3%	44,5%	0,0%	54,2%
Garson (servis elemanı)	0,0%	11,1%	77,2%	0,0%	77,2%	66,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	33,3%	0,0%	77,8%
Makine mühendisi	11,1%	0,0%	11,1%	11,1%	100,0%	100,0%	100,0%	11,1%	88,9%	100,0%	100,0%	11,1%	11,1%
Elektrikçi (genel)	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kimya mühendisi	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%
Kasiyer	37,4%	0,0%	62,6%	49,9%	62,6%	87,5%	0,0%	49,9%	0,0%	50,1%	62,6%	0,0%	12,7%
Temizlik görevlisi	0,0%	13,8%	100,0%	0,0%	58,3%	86,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	31,3%	0,0%	58,3%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Mesleklere göre beceri dağılımına bakıldığında işverenlerin geneli, iletişim ve ifade yeteneği, fiziki ve bedensel yeterlilik, iş ahlakına sahip olma ve takım çalışması becerilerine daha fazla önem vermektedir. İlk 20 meslek göz önüne alındığında en fazla istenen beceri, fiziki ve bedensel yeterliliktir. Bunun nedeni, bu mesleklerin genelinin fazla vasıf gerektirmeyen meslekler olmasıdır.

Tablo 28. Mesleklere göre iş arama kanalları dağılımı, Erzurum, 2014

Meslekler	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya
Müşteri hizmetleri görevlisi	98,1%	0,0%	1,9%	0,0%
Beden işçisi (genel)	97,9%	20,4%	40,5%	6,2%
Satış danışmanı	79,3%	24,1%	44,7%	27,5%
Pazarlamacı	83,7%	16,3%	16,3%	0,0%
Mobilya imalat ustası	100,0%	74,4%	100,0%	0,0%
Taş kesme ve oyma işçileri	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Şoför-yük taşıma	82,2%	0,0%	5,2%	1,9%
İş makineleri operatörü	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Ön muhasebeci	69,8%	30,1%	58,9%	30,1%
Komi (garson yardımcısı)	59,8%	0,0%	50,2%	0,0%
Mobilyacı (ahşap)	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Yönetici (iş hizmetleri)	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Pvc doğrama ve montaj	100,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Muhasebeci	78,7%	21,3%	21,6%	21,6%
Garson (servis elemanı)	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%
Makine mühendisi	100,0%	0,0%	88,9%	88,9%
Elektrikçi (genel)	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Kimya mühendisi	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%
Kasiyer	100,0%	0,0%	12,5%	37,4%
Temizlik görevlisi	86,1%	0,0%	45,2%	0,0%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Mesleklere göre iş arama kanallarının dağılımına bakıldığında, taş kesme ve oyma işçileri ile mobilyacı (ahşap) meslekleri hariç, diğer tüm mesleklerde eleman ihtiyacı olan işverenler, arama kanalı olarak İşkur'u, diğer arama kanallarından daha fazla tercih etmektedir.

Grafik 6. Eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eğitim durumuna göre açık iş dağılımı grafiğine bakıldığında, işverenlerin yaklaşık beşte ikisi (%37,3)çalıştıracağı elemanların lise mezunu olmasını istemiştir. Eğitim durumuna farketmez diyenlerin oranı %21,9 ile azımsanmayacak kadar yüksektir.

Grafik 7. Eğitim durumu ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eğitim durumuna ve cinsiyete göre açık iş dağılımına bakıldığında, eleman talebinde herhangi bir okul mezunu şartı arayan işverenler genellikle cinsiyet ayrımı yapmamaktadırlar. Öğrenim durumu şartı için farketmez cevabını veren işverenler ise daha çok erkek çalışan tercih etmektedirler.

Tablo 29. Eğitim durumuna göre ihracat yapan firmaların dağılımı, Erzurum, 2014

Eğitim Durumu	İhracat yapan Firmaların Açık İş Sayısı	İhracat yapan Firmaların Açık İş Dağılımı	İl Geneli Açık İş Sayısı	İl Geneli Açık İş Dağılımı
Diğer	0	0,0%	17	3,4%
Lise altı	14	16,7%	84	17,1%
Genel lise	10	5,5%	182	37,3%
Meslek lisesi	15	58,5%	26	5,3%
Meslek yüksekokulu	4	27,2%	15	3,0%
Lisans	32	55,7%	57	11,8%
Lisans üstü	0	0,0%	1	0,2%
Farketmez	11	10,3%	107	21,9%
Toplam	**87**	**17,8%**	**488**	**100%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Erzurum ilinde ihracat yapan firmaların eğitim durumuna göre açık iş dağılımına bakıldığında, bu firmaların büyük çoğunluğu meslek lisesi ve lisans mezunu olan eleman talebinde bulunmaktadırlar. Bunun nedeni, ihracat yapan firmaların mesleki eğitim almış elemanlara ihtiyaç duymasıdır.

Tablo 30. İş arama kanallarına ve eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Eğitim Durumu	İŞKUR aracılığıyla	Gazete-İlan vb.	Akraba-Eş Dost	İnternet-Sosyal Medya	Özel İstihdam Büroları
Diğer	100,0%	81,5%	81,5%	0,0%	0,0%
Lise altı	84,7%	21,0%	31,9%	10,1%	2,5%
Genel lise	93,6%	6,4%	16,2%	9,2%	0,0%
Meslek lisesi	83,8%	25,2%	56,6%	40,8%	0,0%
Meslek yüksekokulu	86,0%	28,0%	35,1%	14,1%	0,0%
Lisans	98,2%	19,9%	79,1%	69,5%	0,0%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Farketmez	73,4%	4,8%	80,6%	2,9%	0,0%
Toplam	**87,7%**	**14,3%**	**45,3%**	**16,5%**	**0,4%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

İş arama kanallarının eğitim durumuna göre dağılımına bakıldığında, eğitim durumu farketmez cevabı veren işverenler hariç diğer bütün işverenler, açık iş taleplerinde İşkur'u diğer arama kanallarından daha fazla tercih etmektedirler. Bu tablodan çıkarılacak sonuç, talep edilen eğitim düzeyi ne olursa olsun, İşkur diğer arama kanallarına nazaran daha güvenilir ve ihtiyaca en doğru cevabı veren arama kanalıdır.

Grafik 8. Becerilere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Becerilere göre açık iş dağılımına bakıldığında işverenlerin geneli, iş ahlakına sahip olma, fiziki ve bedensel yeterlilik, takım çalışması, iletişim ve ifade yeteneği becerilerine daha fazla önem vermektedir. Yabancı dil, seyahat etme esnekliği, satış pazarlama becerisi gibi beceriler işverenler tarafından aranan en az beceri düzeyi olarak karşımıza çıkmaktadır.

Grafik 9. Becerilere ve cinsiyete göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Açık işlerin beceri ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında, beceri türlerinin tamamında kadın elemanlardan beklenen beceri beklentisi, erkeklerden daha fazladır. Bunun nedeni, kadın eleman talebinde bulunan işverenlerin beceri beklentilerinde daha seçici olmasıdır. Kadınlarda en fazla beklenen beceri türü %28,5 ile fiziki ve bedensel yeterliliktir, bu oran erkeklerde %7,8'dir.

Tablo 31. Becerilere ve eğitim durumuna göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Beceri	Diğer	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez	Toplam
Bilgisayar kullanımı	7,1%	8,7%	72,9%	37,5%	78,7%	53,8%	100,0%	5,6%	18,8%
Fazla Mesaiye Kalabilme	0,0%	23,3%	63,4%	32,8%	21,4%	18,3%	100,0%	38,5%	35,1%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	68,7%	73,6%	80,6%	0,0%	63,4%	42,8%	0,0%	74,3%	65,0%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	0,0%	8,6%	77,5%	56,8%	49,3%	48,7%	100,0%	29,7%	28,6%
İletişim ve İfade Yeteneği	7,1%	20,4%	84,3%	41,4%	56,6%	89,1%	100,0%	40,5%	45,2%
İş Ahlakına Sahip Olma	25,5%	46,8%	83,9%	61,0%	77,6%	97,9%	100,0%	83,4%	73,8%
Proje Tabanlı Çalışma	0,0%	2,5%	1,7%	13,8%	36,3%	79,6%	100,0%	17,1%	19,8%
Satış ve Pazarlama Becerisi	0,0%	7,5%	19,9%	4,0%	56,4%	14,4%	0,0%	6,5%	13,7%
Seyahat Edebilme Esnekliği	0,0%	10,0%	1,7%	0,0%	28,3%	49,6%	100,0%	14,1%	15,1%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme	7,1%	6,3%	7,4%	8,0%	63,7%	94,3%	100,0%	16,8%	26,5%
Takım Çalışması	18,5%	28,1%	81,7%	30,4%	85,6%	92,4%	100,0%	44,3%	45,6%
Yabancı Dil	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	1,8%	0,0%	1,0%	3,0%
Yeterli Mesleki Bilgi ve Tecrübe	92,9%	34,1%	17,4%	36,7%	85,0%	37,9%	100,0%	56,8%	57,9%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere, nitelikli eleman isteğiyle eğitim durumu aynı doğrultudadır. İşverenler talep ettiği elemanlarda ne kadar yüksek eğitim düzeyi isterse, o kadar nitelik ve beceri istemektedirler. Bunun nedeni, işverenler çalışanlarının hem eğitim seviyesinin belli bir düzeyde olmasını istemekte, hem de mesleki eğitim alarak kendisini yetiştirmesini istemektedirler.

Tablo 32. İhracat yapan firmaların becerilere göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014

Beceriler	İhracat yapan firmaların açık iş sayısı	İhracat yapan firmaların beceri dağılımı	Toplam açık iş sayısı	Beceri dağılımı
Bilgisayar kullanımı	18	20,6%	193	39,6%
Fazla Mesaiye Kalabilme	13	14,4%	187	38,3%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	32	36,7%	325	66,5%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	28	32,5%	213	43,5%
İletişim ve İfade Yeteneği	44	50,7%	301	61,5%
İş Ahlakına Sahip Olma	54	62,6%	351	71,8%
Proje Tabanlı Çalışma	37	42,9%	76	15,6%
Satış ve Pazarlama Becerisi	8	9,5%	64	13,2%
Seyahat Edebilme Esnekliği	30	35,0%	60	12,3%
Sorun Çözme ve Bağımsız Karar Verme Becerileri	35	39,8%	116	23,7%
Takım Çalışması	44	51,1%	302	61,8%
Yabancı Dil	1	1,2%	1	0,2%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	19	21,5%	176	36,1%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

İhracat yapan firmaların beceri dağılımına bakıldığında, en fazla istenen üç beceri, %62,6 ile iş ahlakına sahip olma, %51,1 ile takım çalışması, %50,7 ile iletişim ve ifade yeteneğidir. İhracat yapan firmalarda çalışan elemanların hem firma içindeki çalışanlarla, hem de firma müşterileri ile olan ilişkilerinin diğer firmalardan daha iyi olması gerekmektedir. Bu nedenle bu üç beceri isteği, diğer beceri isteklerinden daha yüksek bir yüzdeye sahiptir.

Grafik 10. İş arama kanallarına göre açık iş dağılımı, Erzurum, 2014,2013

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Grafikten de anlaşılacağı üzere eleman talebinde bulunan firmalar, 2013 yılında %45,2 oranında İşkur'u tercih ederken, bu oran 2014 yılında %87,7'ye yükselmiştir. Bu farkın oluşma nedeni, işverenlerle İşkur arasındaki iletişimin yüksek olması ve firmaların istediği nitelikte eleman bulmasına diğer kanallardan daha fazla özen göstermesidir. Akraba-eş dost ve gazete-ilan gibi iş arama kanallarının oranı 2013 yılına göre düşmüştür. Bu durumun oluşmasında en büyük etken, İşkur ayrıcalıklarının işverenler tarafından fark edilmiş olmasıdır.

Tablo 33. Teşviklerden yararlanma durumuna göre arama kanallarının dağılımı, Erzurum, 2014

Arama kanalları	Teşviklerden yararlanan	Teşviklerden yararlanmayan
İŞKUR aracılığıyla	41,6%	58,4%
Gazete-İlan vb.	41,3%	58,7%
Akraba-Eş Dost	37,4%	62,6%
İnternet-Sosyal Medya	62,0%	38,0%
Özel İstihdam Büroları	0,0%	100,0%
Toplam	**39,9%**	**60,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Devlet teşviklerinden yararlanan işyerlerinin açık iş taleplerini karşılama yollarına baktığında, internet-sosyal medya yoluyla eleman ihtiyacını karşılamak isteyen işyerlerinin %62'si teşviklerden yararlanan işyerleridir. İşkur aracılığıyla eleman ihtiyacını karşılamak isteyen işyerlerinin %41,6'sı teşviklerden yararlanan işyerleri iken, %58,4'ü teşviklerden yararlanmayan işyerleridir.

Tablo 34. İşkur hizmetlerinden yararlanma durumuna göre arama kanallarının dağılımı, Erzurum, 2014

Arama Kanalı	Evet	Hayır	Toplam	Evet	Hayır	Toplam
İŞKUR aracılığıyla	349	77	428	95,1%	64,5%	87,8%
Gazete-İlan vb.	59	11	70	16,2%	8,8%	14,3%
Akraba-Eş Dost	141	80	221	38,4%	66,8%	45,3%
İnternet-Sosyal Medya	74	7	81	20,2%	5,5%	16,5%
Özel İstihdam Büroları	2	0	2	0,6%	0,0%	0,4%
Toplam	**367**	**120**	**488**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki tablodan da anlaşılacağı üzere İşkur hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin %95,1'i açık işlerini karşılamak için İşkur'u tercih etmektedir. İşkur'un diğer hizmetlerinden yararlanmayan işyerlerinde bile bu oran %64,5'tir. Kurumumuz hizmetlerinden faydalanmayan işyerleri taleplerini akraba-eş dost yoluyla gidermeye çalışmaktayken, İşkur'un tanıtımında büyük rol oynayan iş ve meslek danışmanları sayesinde işverenler, İşkur'un hizmetlerinden haberdar olmakta ve taleplerini karşılarken artık İşkur'u da tercih etmektedirler.

Tablo 35. İşyeri yaşına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014

İşyeri Yaşı	Açık İş Veren İşyeri Sayısı	Toplam İşyeri Sayısı	Açık İş Verme Oranı	Toplam Açık İş Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı	Açık İş Oranı
0-4	20	259	7,8%	79	5.492	1,4%
5-9	32	341	9,3%	209	8.498	2,4%
10-14	32	216	14,7%	80	4.791	1,6%
15-19	18	143	12,7%	47	3.671	1,3%
20-24	8	77	9,9%	13	1.554	0,8%
25+	16	107	14,9%	61	4.032	1,5%
Toplam	**125**	**1.144**	**11,0%**	**488**	**28.039**	**1,7%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

İşyeri yaşına göre açık iş verilerine bakıldığında, toplam 125 açık işin 84 tanesi 0-14 yaşında olan işyerleri tarafından verilmiştir. Açık iş verme oranlarında ilk sırada, %14,9 ile 25 yaşından büyük firmalar, ikinci sırada ise %14,7 ile 10-14 yaşında firmalar yer almaktadır. 5-9 yaşındaki işyerleri ile 10-14 yaşındaki işyerleri aynı sayıda açık iş vermiş olmalarına rağmen, 5-9 yaşındaki işyerlerinin açık iş verme oranı %9,3'tür. Açık iş verme oranındaki bu fark, 5-9 yaşındaki işyeri sayısının, 10-14 yaşındaki işyeri sayısından fazla olmasından kaynaklanmaktadır.

Açık iş oranına bakıldığında, %2,4 ile 5-9 yaşındaki işyerleri ilk sırada yer almaktadır. Bunu %1,6 ile 10-14 yaşındaki işyerleri takip etmektedir. Tablodan da anlaşılacağı üzere, toplam çalışan sayıları ile açık iş sayıları doğru orantılıdır.

Tablo 36. Kreş ve servis imkanına göre açık iş verileri, Erzurum, 2014

Cinsiyet	Kreş ve Servis İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İş Sayısı	Toplam Açık İş Sayısı	Kreş ve Servis İmkanı Olan İşyerlerinin Açık İş Dağılımı	Toplam Açık İş Dağılımı
Kadın	1	53	25,0%	10,9%
Erkek	0	222	0,0%	45,5%
Farketmez	3	213	75,0%	43,6%
Toplam	**4**	**488**	**100,0%**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Kreş ve servis imkanı olan işyerlerinin cinsiyete göre açık iş dağılımına bakıldığında, işverenlerin hiçbiri açık iş taleplerinde erkek eleman istememiştir. Çalışanlarına kreş ve servis imkanı sağlayan işverenler, bu hizmeti genelde kadın çalışanları için sağladıklarından açık iş taleplerinde erkek eleman talep etmemişlerdir.

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

Temininde güçlük çekilen meslekler, işverenlerin istedikleri beceri ve niteliğe sahip eleman bulmada sıkıntı yaşadıkları meslekleri ifade etmektedir. Erzurum ilinde Mayıs–Haziran referans döneminde yapılan İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçlarının sektörlere göre temininde güçlük çekilen meslekler belirlenmiştir. Araştırma kapsamında ziyaret edilen 1.144 işyeri içerisinden 356 tanesi eleman temininde güçlük çektiklerini bildirmişlerdir. Oransal olarak bakıldığında ise bu rakam ziyaret edilen işyerlerinin %31,1'ine karşılık gelmektedir.

Tablo 37. Sektörlere göre TGÇ eleman sayısı, Erzurum, Türkiye, 2014*

Erzurum-Türkiye Karşılaştırması	Erzurum		Türkiye	
Sektörler	**Eleman Sayısı**	**Oran**	**Eleman Sayısı**	**Oran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	0,4%	3.295	1,2%
İmalat	148	14,0%	111.361	39,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	2	0,2%	377	0,1%
İnşaat	184	17,4%	34.347	12,1%
Toptan ve perakende ticaret	427	40,5%	48.979	17,3%
Ulaştırma ve depolama	13	1,2%	9.957	3,5%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	5,1%	21.918	7,8%
Bilgi ve iletişim	11	1,0%	3.631	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	37	3,5%	1.305	0,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	1,5%	8.630	3,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	101	9,6%	18.839	6,7%
Eğitim	9	0,9%	4.027	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40	3,8%	7.960	2,8%
Diğer hizmet faaliyetleri	9	0,9%	5.408	1,9%
Genel Toplam	**1.055**	**100,0%**	**282.704**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014 (TGÇ: Temininde güçlük çekilen)*

TGÇ eleman sayılarının dağılımına bakıldığında, Erzurum ilinde eleman temininde en fazla güçlük çekilen sektör, %40,5 ile toptan ve perakende sektörüdür. Bu oran Türkiye'de %17,3'tür. Erzurum ilinde ikinci sırada %17,4 ile inşaat sektörü yer almaktadır. Türkiye genelinde inşaat sektöründe temininde güçlük çekilen eleman sayılarının oranı %12,1'dir. Erzurum ve Türkiye genelinde eleman temininde en fazla güçlük çeken üç sektörün sadece sıralaması farklıdır.

Tablo 38. Sektörlere göre TGÇ eleman sayısı, Erzurum, 2014,2013

	2014		2013	
Sektörler	**TGÇ kişi sayısı**	**Oran**	**TGÇ kişi sayısı**	**Oran**
Madencilik ve taş ocakçılığı	5	0,4%	10	0,7%
İmalat	148	14,0%	218	14,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	2	0,2%	0	0,0%
İnşaat	184	17,4%	312	20,8%
Toptan ve perakende ticaret	427	40,5%	446	29,8%
Ulaştırma ve depolama	13	1,2%	99	6,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	53	5,1%	80	5,3%
Bilgi ve iletişim	11	1,0%	20	1,3%
Finans ve sigorta faaliyetleri	37	3,5%	16	1,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	16	1,5%	60	4,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	101	9,6%	82	5,5%
Eğitim	9	0,9%	34	2,3%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40	3,8%	108	7,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	9	0,9%	14	0,9%
Toplam	**1.055**	**100,0%**	**1.499**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen elemanların sektörel dağılımına bakıldığında, 2014 yılında toptan perakende sektöründe bu oran %40,5 iken, 2013 yılında %29,8'dir. İnşaat sektöründe bu oran, 2014 yılında 2013 yılından %3,4 daha azdır. Genel olarak tgç eleman sayılarına bakıldığında ise, 2014 yılında bu sayı 1.055 iken, 2013 yılında 1.499 olarak göze çarpmaktadır. Bu farktan elde edilecek sonuç; firmalar eleman temininde bir önceki yıla göre daha az sıkıntı yaşamaktadırlar.

Tablo 39. Meslek gruplarına göre TGÇ eleman dağılımı ve açık iş verileri, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	TGÇ Eleman Sayısı	TGÇ Eleman Dağılımı	Toplam Açık İş Sayısı	Açık İş Dağılımı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	63	6,0%	136	27,9%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	277	26,3%	72	14,7%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	98	9,2%	72	14,7%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	133	12,6%	62	12,6%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	233	22,1%	61	12,5%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	109	10,3%	29	6,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ	136	12,9%	39	8,0%
YÖNETİCİLER	6	0,6%	17	3,5%
Toplam	**1.055**	**100,0%**	**488**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Yukarıdaki tabloda görüldüğü üzere, toplam 488 açık iş olmasına karşılık, 1.055 kişinin temininde güçlük çekilmektedir. Meslek gruplarına göre dağılıma bakıldığında, temininde en çok güçlük çekilen meslek grubu, %26,3 ile hizmet ve satış elemanlarıdır. Bunu %22,1 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar grubu takip etmektedir. Temininde en az güçlük çekilen meslek grubu ise %0,6 ile yöneticilerdir.

Tablo 40. Sektörlere göre eleman temininde güçlük çeken işveren sayısı, Erzurum, 2014

Sektörler	Toplam İşveren Sayısı	Eleman Temininde Güçlük Çeken İşveren Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocakçılığı	13	2	18,2%
İmalat	124	53	42,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	2	1	50,0%
İnşaat	292	61	20,9%
Toptan ve perakende ticaret	363	149	41,1%
Ulaştırma ve depolama	50	9	17,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	59	24	39,9%
Bilgi ve iletişim	13	6	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	22	7	31,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	40	10	25,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	58	11	18,5%
Eğitim	39	7	18,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25	14	54,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	30	3	10,4%
Toplam	**1.144**	**356**	**31,1%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eleman temininde en fazla güçlük çeken sektörlere bakıldığında, ilk sırada 149 işveren ile toptan ve perakende ticaret sektörü, ikinci sırada ise 61 işveren ile inşaat sektörü yer almaktadır. Eleman temininde güçlük çeken işveren sayısının toplam işveren oranına bakıldığında, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe yer alan işyerlerinin %54,2'si eleman temininde güçlük çekmektedir. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme, Gayrimenkul Faaliyetleri, Kültür, Sanat, Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde yer alan işletmelerin eleman temininde güçlük çekmediği göze çarpmaktadır. Bu durumun oluşması, sektörlerde yer alan işletme sayısının, çalışan sayısının ve açık iş sayısının az olmasından kaynaklanmaktadır.

Tablo 41. Meslek gruplarına göre TGÇ eleman sayısının çalışan sayısına oranı, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	Toplam Çalışan Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Oran
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	2.909	63	2,2%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	5.128	277	5,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	6.350	98	1,5%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK ÇALIŞANLARI	30	0	0,0%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	2.625	133	5,1%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	4.161	233	5,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	2.476	109	4,4%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	3.301	136	4,1%
YÖNETİCİLER	1.059	6	0,6%
Toplam	**28.039**	**1.055**	3,8%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Tabloya bakıldığında, toplam çalışan sayısının %3,8'i kadarının temininde güçlük çekildiği söylenebilir. Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilen eleman sayısının toplam çalışan sayısına oranına bakıldığında, ilk sırada %5,6 ile sanatkarlar ve ilgili işlerde çalışanlar yer almaktadır. Bunu %5,4 ile hizmet ve satış elemanları, %5,1 ile profesyonel meslek mensupları takip etmektedir.

Tablo 42. Temininde güçlük çekilen ilk 10 meslek dağılımı, Erzurum, 2014, 2013

2014		2013	
Meslekler	**Oran**	**Meslekler**	**Oran**
Satış danışmanı	6,6%	Satış Danışmanı	4,0%
Garson (servis elemanı)	5,6%	Pazarlamacı	4,0%
Aşçı	5,1%	Aşçı	3,2%
Pazarlamacı	4,6%	Muhasebeci	3,0%
Muhasebeci	4,3%	Şoför-Yük Taşıma	2,8%
İş makineleri operatörü	4,2%	Garson (Servis Elemanı)	2,6%
Beden işçisi (genel)	3,9%	İş Makineleri Operatörü	2,5%
Çağrı merkezi görevlisi	2,4%	Diş Protez Teknisyeni	2,0%
Şoför-yük taşıma	2,3%	Hamurkâr	2,0%
Beden işçisi (inşaat)	2,3%	Otobüs Muavini	1,8%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Temininde güçlük çekilen ilk 10 mesleğin dağılımına bakıldığında, 2014 yılında satış danışmanı (%6,6), garson (%5,6), aşçı (%5,1) meslekleri ilk 3 sırayı paylaşmaktadır. Bu üç meslekten sadece ikinci sırada bulunan garson mesleği yerine 2013 yılında pazarlamacı mesleği bulunmakta olup, diğer sıralama aynıdır. 2013 yılında ilk 10 mesleğin oranı, 2014 yılına göre daha küçüktür. Bu durum, işverenlerin 2013 yılında eleman temininde yaşadığı sıkıntıları gidermemesinden kaynaklanmaktadır.

Tablo 43. Meslek gruplarına göre TGÇ elemanların karşılanma durumu, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	Evet	Toplam	Karşılama Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	4	15	26,1%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	25	89	28,3%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	8	23	36,6%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	22	62	36,0%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	28	77	36,0%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	18	52	34,0%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	14	37	37,0%
YÖNETİCİLER	2	2	100,0%
Toplam	**121**	**356**	**33,8%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eleman temininde güçlük çeken işverenlerin elemanlarını karşılama durumuna bakıldığında, yöneticiler meslek grubuna ait eleman ihtiyacının tamamı karşılanmıştır. Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubuna ait eleman ihtiyacının %37'si karşılanmışken, bu oran büro hizmetlerinde çalışan elemanlar grubunda %26,1'dir.

Tablo 44. Mesleklere göre eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, Erzurum, 2014

Meslek	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması	İşyerine ulaşım zorluğu	Çalışma sürelerinin uzunluğu
Satış danışmanı	26,7%	86,7%	75,7%	11,8%	11,8%	3,0%	0,0%	13,4%
Garson (servis elemanı)	14,5%	90,7%	89,1%	12,6%	60,4%	5,4%	0,0%	0,0%
Aşçı	26,2%	94,1%	73,8%	8,1%	84,2%	0,0%	0,0%	0,0%
Pazarlamacı	25,3%	95,8%	63,5%	27,4%	4,2%	0,0%	4,2%	0,0%
Muhasebeci	16,7%	90,7%	86,0%	9,4%	14,2%	0,0%	4,6%	4,6%
İş makineleri operatörü	55,9%	89,5%	86,8%	5,3%	5,3%	0,0%	0,0%	0,0%
Beden işçisi (genel)	56,4%	0,0%	2,7%	81,5%	5,8%	0,0%	0,0%	37,8%
Çağrı merkezi görevlisi	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Şoför-yük taşıma	19,6%	46,7%	91,1%	8,5%	4,4%	4,4%	0,0%	0,0%
Beden işçisi (inşaat)	86,6%	86,6%	86,6%	0,0%	13,4%	0,0%	0,0%	0,0%
Reyon görevlisi	4,3%	95,7%	52,2%	4,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Pvc doğrama-imalat ve montajcısı	72,4%	72,4%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Taş kesme ve oyma işçileri	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Kasiyer	14,9%	100,0%	74,7%	5,0%	5,0%	10,0%	5,0%	5,0%
Oto bakım-onarımcısı	39,9%	90,0%	60,1%	30,2%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Mesleklere göre eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında, satış danışmanı mesleğinde eleman temininde güçlük çekme nedeni %86,7 ile gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamamasıdır. Mesleklerin geneline bakıldığında, gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması nedenleri ilk sıralarda yer almaktadır. Erzurum ilinde bulunan işyerlerinin genelde merkeze yakın olması nedeniyle, işyerlerine ulaşım zorluğu nedeninin oranı yok denecek kadar azdır.

Tablo 45. Temininde güçlük çekilme nedenlerine göre eleman sayılarının dağılımı,Erzurum,2014

Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Oran
Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	376	35,7%
Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	877	83,2%
Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	765	72,5%
Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	157	14,9%
Önerilen ücretin az bulunması	171	16,2%
Vardiyalı çalışma olması	40	3,8%
İşyerine ulaşım zorluğu	13	1,3%
Çalışma sürelerinin uzunluğu	62	5,8%
Toplam	**1.055**	**100,0%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında, ilk sırada %83,2 ile gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması yer almaktadır. Bunu %72,5 ile yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması takip etmektedir. Bu verilere bakarak, işverenlerin eleman temin ederken karşılaştığı en büyük sıkıntı, istenen nitelikte ve tecrübede eleman bulunamamasıdır.

Grafik 11. Eleman temininde güçlük çekilme nedenleri, Erzurum, Türkiye, 2014

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine bakıldığında, Erzurum ili ile Türkiye'ye ait oranların genel itibariyle aynı olduğu söylenebilir. İşyerine ulaşım zorluğu ile vardiyalı çalışma olması nedenlerinde Türkiye geneli oranlar, Erzurum iline ait oranlardan daha yüksektir.

GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ

Bu bölümde istidamın sonraki dönemlerde nasıl olacağı konusunda öngörüde bulunulmaya çalışılmış, bu amaçla işverenlere uzun dönemde (30 Haziran 2015) istihdam etmeyi öngördükleri meslekler ve o meslekte istihdam edecekleri eleman sayıları sorulmuştur.

Erzurum ilindeki, genel olarak uzun süreli istihdam artışı ve azalışı incelendiğinde şehrin ekonomik yapısının etkili olduğu görülmektedir. Uzun dönemde ihtiyaç duyulması düşünülen mesleklerin farklılık göstermeleri mevsimsel etkilerin istihdamın dönemsel değişiminde önemli bir unsur olduğunu açığa çıkarmaktadır.

Tablo 46. Sektörlere göre net istihdam değişimi, Erzurum, 2014

Sektörler	Çalışan Sayısı	Net İstihdam Değişimi	NİDO*
Madencilik ve taş ocakçılığı	514	17	3,2%
İmalat	2.821	138	4,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	332	15	4,5%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	12	30	250,0%
İnşaat	7.093	183	2,6%
Toptan ve perakende ticaret	6.433	306	4,8%
Ulaştırma ve depolama	691	60	8,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.082	14	1,3%
Bilgi ve iletişim	721	128	17,7%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1.034	100	9,7%
Gayrimenkul faaliyetleri	22	0	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	714	53	7,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3.087	185	6,0%
Eğitim	1.128	15	1,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.098	22	2,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	27	0	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	1.228	4	0,3%
Toplam	**28.039**	**1.270**	**4,5%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014 (NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı)*

Sektörlere göre net istihdam değişimlerine bakıldığında, 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle Erzurum il genelinde 1.270 kişilik istihdam artışı beklenmektedir. Bu artışın 306 kişilik kısmı toptan ve perakende ticaret, 185 kişilik kısmı idari ve destek hizmet faaliyetleri, 183 kişilik kısmı ise inşaat sektörüne aittir. NİDO'nın en fazla olan üç sektör; %250 ile su temini; kanalizasyon, atık yönetimi, %17,7 ile bilgi ve iletişim, %9,7 ile finans ve sigorta faaliyetleridir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektöründe NİDO'nın çok yüksek çıkmasının nedeni, bu sektörde çalışan kişi sayısının çok az olmasıdır.

Tablo 47. Meslek gruplarına göre net istihdam değişimi, Erzurum, 2014

Meslek Grupları	Net Değişim	Çalışan Sayısı	NİDO
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	245	2.909	8,4%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	279	5.128	5,4%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	325	6.350	5,1%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK ÇALIŞANLARI	3	30	10,4%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	83	2.625	3,2%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	140	4.161	3,4%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER	67	2.476	2,7%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	123	3.301	3,7%
YÖNETİCİLER	3	1.059	0,3%
Toplam	**1.270**	**28.039**	**4,50%**

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimine bakıldığında, beklenen en büyük artış, 325 kişi ile nitelik gerektirmeyen meslek gruplarına aittir. Net istihdam değişim oranında ise ilk üç meslek grubu, %10,4 ile nitelikli tarım, ormancılık çalışanları, %8,4 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, %5,4 ile hizmet ve satış elemanları şeklinde sıralanmaktadır.

Tablo 48. Net istihdam artışı-azalışı beklenen ilk 10 meslek, Erzurum, 2014

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA
MÜŞTERİ HİZMETLERİ GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)
ÇAĞRI MERKEZİ GÖREVLİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
SATIŞ DANIŞMANI	GARSON (SERVİS ELEMANI)
YAPI YALITIMCISI	SATIŞ DANIŞMANI
ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	TAŞ VE TUĞLA DUVARCISI
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	TAŞ DUVARCI-İNŞAAT
İŞ MAKİNELERİ OPERATÖRÜ	OTO BAKIM-ONARIMCISI

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Haziran 2015 itibariyle net istihdam artışı-azalışı beklenen mesleklere bakıldığında genel itibariyle nitelik gerektirmeyen mesleklerin olduğu göze çarpmaktadır. İstihdam artışı beklenen mesleklerde çağrı merkezi görevlisi ve müşteri hizmetleri görevlisi gibi mesleklerin yer almasının nedeni, Erzurum ilinde kurumsal çağrı merkezlerinin sayısının fazla olmasıdır. İstihdam azalışı beklenen mesleklerde inşaat sektöründe yer alan meslekler dikkat çekmektedir. Bunun nedeni, Erzurum ilinde yoğun kış şartlarının yaşanmasından dolayı inşaat sektöründe mevsimsel daralmaların yaşanmasıdır.

Tablo 49. Net istihdam artışı-azalışı beklenen ilk 10 meslek, Erzurum, 2014,2013

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
30 Haziran 2015	**30 Haziran 2014**	**30 Haziran 2015**	**30 Haziran 2014**
Beden işçisi (inşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)	İnşaat elemanları kalıpçısı	Beden İşçisi (Genel)
Güvenlik görevlisi	Servis Şoförü (Okul)	Şoför-yük taşıma	Sıvacı
Müşteri hizmetleri görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Beden işçisi (inşaat)	İnşaat Boyacıları
Çağrı merkezi görevlisi	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Beden işçisi (genel)	Minibüs Şoförü
Temizlik görevlisi	Yer Altı Maden İşletmesi Hazırlık Elemanı	Temizlik görevlisi	Sayaç Okuma Elemanı (Elektrik)
Satış danışmanı	Diş Protez Teknisyeni	Garson (servis elemanı)	Alçı Dekorasyoncu (Kartonpiyer)
Yapı yalıtımcısı	Garson (Servis Elemanı)	Satış danışmanı	Direksiyon Eğitmeni
Şoför (yolcu taşıma)	İnşaat Kalıpçısı (Ahşap)	Taş ve tuğla duvarcısı	Büro İşçisi
Beden işçisi (genel)	Otobüs Muavini	Taş duvarcı-inşaat	Bilet Satış Elemanı (Gişe/banko)
İş makineleri operatörü	Fayans, Seramik Ve Karo Döşemecisi	Oto bakım-onarımcısı	Trafik Ve Çevre Bilgisi Öğreticisi (Sürücü Kursu)

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Net istihdam artışı-azalışı beklenen mesleklerin bir önceki yıl ile kıyaslamasına bakıldığında, 2014-2015 yılları arasında hem artış beklenen, hem azalış beklenen mesleklerin nerdeyse tamamı birbirinden farklıdır. Bu durumdan elde edilecek yorum, Erzurum ilinde faaliyet gösteren işyerlerinin istihdam edeceği elemanlarda aradığı nitelikler sürekli değişkenlik göstermektedir.

Tablo 50.Sektörlere göre mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin NİDO, Erzurum, 2014

	Mevsimlik Personel Çalıştıran İşyerleri		Toplam	
Sektörler	**NİDO**	**Net İstihdam Değişim Payı**	**NİDO**	**Net İstihdam Değişim Payı**
Madencilik ve taş ocakçılığı	5,9%	2,0%	3,2%	1,3%
İmalat	7,3%	10,5%	4,9%	10,8%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme	55,6%	1,2%	4,5%	1,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi	250,0%	7,3%	250,0%	2,4%
İnşaat	0,9%	8,9%	2,6%	14,4%
Toptan ve perakende ticaret	10,1%	22,7%	4,8%	24,1%
Ulaştırma ve depolama	80,9%	14,5%	8,7%	4,7%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	0,0%	1,3%	1,1%
Bilgi ve iletişim	25,0%	1,3%	17,7%	10,1%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	9,7%	7,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2,8%	0,0%	7,5%	4,2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21,7%	0,1%	6,0%	14,5%
Eğitim	4,2%	0,0%	1,4%	1,2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	2,0%	1,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,3%	0,3%
Toplam	5,4%	100,0%	4,5%	100,0%

Kaynak: Erzurum İPTA 2014

Mevsimlik personel çalıştıran işyerlerinin dağılımına bakıldığında, istihdam değişimi olan ilk üç sektör, % 22,7 ile toptan ve perakende ticaret, %14,5 ile ulaştırma ve depolama, %10,5 ile imalattır. Mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin net istihdam değişim oranlarında ise sektörel sıralama, %250 ile su temini; kanalizasyon, atik yönetimi, %80,9 ile ulaştırma ve depolama, %55,6 ile elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme şeklindedir. Toplam işyerlerinin mevsimlik işçi çalıştıran işyerleri ile kıyaslamasına bakıldığında bazı sektörlerde mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinin NİDO daha yüksektir. Bunun nedeni, istihdam değişimi olan işyerlerinin mevsimlik işçi çalıştıran işyerlerinden olmasıdır.

SONUÇ

Dünya'daki küreselleşme süreciyle beraber ortaya çıkan ekonomik sorunlar ve işsizliğin artması işgücü piyasalarını da büyük ölçüde etkilemiştir. Bu değişimle beraber son yirmi yılda işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum istihdamın korunması, geliştirilmesi ve arttırılması ile birlikte işsizliğin azaltılmasını amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır.

Kurumumuz da son dönemde, klasik iş ve işçi bulma hizmetlerinin yanı sıra işgücü piyasasını sürekli izleyen, uyguladıkları aktif ve pasif işgücü politikaları ile işgücü piyasasına yön veren Avrupa'daki kamu istihdam kurumlarında yaşanan değişmelere paralel olarak yeni görev ve sorumluluklar üstlenmiştir.

Bu kapsamda, Kurumumuzca üstlenilen/geliştirilen görevlerle yeni hedeflere yönelinmiş ve bu dönemde daha geniş kitlelere, daha kaliteli ve etkili hizmet verilmesi hedeflenmiştir. Böylece her geçen gün daha da gelişen, kurumsal yapısını ve etkinliğini güçlendiren İŞKUR, gelecekte daha etkin bir istihdam kurumu olma gayreti içindedir.

Erzurum İşgücü Piyasası Analizi Raporu için 2014 yılında Erzurum ilinde gerçekleştirilen Talep Araştırması ile işgücü arzı ve talebi arasındaki dengenin korunmasına yönelik politika ve öneriler geliştirilmesine yardımcı olmak, özellikle talep açısından ihtiyaç duyulan işgücünün eğitim ve becerilerini tespit etmek ve genel anlamıyla aktif işgücü politikalarının tümüne veri sağlamak amaçlanmıştır.

Talep Araştırması, Erzurum ilinde istihdam ve işsizlik sorunlarının çözümüne yönelik işgücü yapısı ve sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik veri ve bilgi derlenmesini kolaylaştırıcı bir çalışma olmuştur. Özellikle il bazında işgücü piyasasına ilişkin verilerin az olması, Talep Araştırması'nın katkılarını daha kıymetli hale getirmektedir. Ancak bu rapor çerçevesinde veri derleme ve değerlendirme anlamında yaşanan bazı sıkıntılar vardır. Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtlılıkları mevcuttur. En önemli kısıtlılık araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi belirli aralıklarla güncelleştirilmesine ve araştırma 10+ çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşılmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıtlılık ise işverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir gerçektir. Bu kısıtlılıklara rağmen gerçekleştirilen talep araştırması bu güne kadar tüm iller itibariyle karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Erzurum ilinde İşgücüne Katılım Oranı Türkiye ortalamasına yakındır. İlimizde 2013 yılında İşgücüne Katılım Oranı %50, Türkiye genelinde ise bu oran %50,8'dir. İşsizlik oranı Erzurum'da %6,6 iken Türkiye'de %9,7'dir.

Erzurum ilinde özellikle kadınlar işgücü piyasasının dışındadır. Dezavantajlı gruplar arasında sayılan kadınların işgücüne çekilmesi önem arz etmektedir. Bu nedenle, kurumumuzca özellikle de mesleği olmayan kadınlara yönelik düzenlenecek mesleki eğitim kursları ile birlikte işbaşı eğitim programları, kendi işini kurmak isteyen kadınlarımıza yönelik girişimcilik programları ve kısa süreli de olsa istihdam yaratan Toplum Yararına Programlar ile kadınların işgücüne katılımları artırılabilecektir.

Erzurum'da arz ve talep verileri incelendiğinde kuruma yapılan başvuruların her geçen yıl artmakta olduğu görülmektedir. 2014 yılı ocak-ağustos döneminde kurumumuza başvuru sayısı 21.317 iken, bu sayı 2013 yılının aynı döneminde 17.822 olarak gerçekleşmiştir.

Erzurum'da kurum tarafından yapılan işe yerleştirme sayılarına bakıldığında her geçen yıl bu sayının arttığı görülmektedir. 2013 yılında 4262 olan işe yerleştirme sayısı, 2014 yılının ocak-ağustos döneminde 4661 olarak gerçekleşmiştir. Kadınların işgücüne katılma oranının düşük olmasından dolayı işe yerleştirme oranı da başvurularda ve alınan açık işlerde olduğu gibi erkeklere göre düşüktür. 2014 yılında özellikle özel sektöre yapılan işe yerleştirme sayısı geçen yıla göre artış göstermiştir.

2014 yılında en fazla işe yerleştirme yapılan meslekler sırasıyla beden işçisi (genel), müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, beden işçisi (temizlik), güvenlik görevlisi, beden işçisi (inşaat) meslekleridir.

Ülkemizde yatırımların mevcut işgücü arzını karşılamadaki yetersizliği, yatırımların bölgesel dağılımındaki eşitsizliği, mevcut mesleki eğitimin işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu işgücünü karşılamadaki eksikliği, sermaye yoğun yatırımların önem kazanmasıyla üretim biçiminin yapısal değişikliği, yeni teknolojilerin giderek daha yoğun bir şekilde kullanılması, işgücünün mevcut mesleki bilgi ve becerisinin geçersiz hale gelmesine neden olmakta, bu unsurlar işgücünün yeni beceriler kazanmasını gerektirmektedir. Bu nedenle, yaşam boyu eğitim anlayışı çerçevesinde İŞKUR'un sunduğu işgücü uyum hizmetleri daha da önem arz etmektedir. Bu çerçevede 2013 yılında Erzurum'da açılan 227 kurs ve programdan toplam 3700 kişi faydalanmış olup, 2014 yılında ise Ekim ayında başlayacak olan Toplum Yararına Programlarla birlikte kurs ve programlardan toplam 3800'ün üzerinde kişi faydalanacaktır.

2014 İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) ile gerek iş arayan gerekse işverenlere yönelik iletişimimizin güçlendirilmesi ve hizmetlerimizin etkinliğinin artırılması yönünde gerekli tedbirler alınacaktır. Ayrıca, "her işsizin bir danışmanı olacak" sloganından hareketle kurumumuza kayıtlı işsizlerimize, meslek ve nitelikleri ile işverenlerin işgücü taleplerinde aranan koşulların eşleştirilmesi suretiyle uygun işle uygun kişiyi buluşturmak için danışmanlık hizmetlerine ağırlık verilecektir. Ayrıca, İŞKUR tarafından gerçekleştirilen mesleki eğitim kursları ile işsiz bireylerin meslek sahibi olmaları, işbaşı eğitim programları ile de deneyimsiz işsizlere tecrübe kazandırılması sağlanarak istihdama katılımları arttırılacaktır.

2014 İşgücü Piyasası Talep Araştırması (İPTA) kapsamında 1062 işyeri ile yüz yüze görüşülerek veriler toplanmıştır. Bu işyerlerinin %31,7'si Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe, %25,5'i İnşaat sektöründe ve %10,8'inin de İmalat sektöründe faaliyet gösterdikleri belirlenmiştir. Sektörlerdeki çalışan sayılarının sektörlerdeki işyeri sayılarına paralel olduğu ve en fazla çalışanı olan sektörlerin İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İdari ve Destek Hizmet faaliyetleri sektörleri olduğu görülmektedir.

Erzurum İPTA sonucunda ildeki çalışanların ana meslek gruplarına göre dağılımında en fazla çalışanı olan meslek grubu Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, ikinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları ve üçüncü sırada Sanatkârlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Kadınların en fazla çalıştığı meslek grupları, Büro Hizmetlerinde çalışanlar ile Hizmet ve Satış Elemanlarıdır. Belli bir eğitim seviyesi gerektiren bu meslek gruplarında çalışanlar içerisinde kadın çalışanların fazla olması, eğitim seviyesi yükseldikçe kadınlarda işgücüne katılımın arttığının göstergesidir. Nitelikli Tarım, Orman ve Su Ürünleri meslek grubunda çalışanların tamamı, Tesis ve Makine Operatörleri meslek gruplarında çalışanlarında da tamamına yakını erkeklerden oluşmaktadır.

Çalışanların mesleklere göre dağılımında erkeklerin Temizlik görevlisi, Beden işçisi (inşaat), Şoför-yük taşıma, Beden işçisi (genel), Beden işçisi (temizlik) gibi herhangi bir vasıf gerektirmeyen mesleklerde, kadınların ise Müşteri Hizmetleri Görevlisi, Temizlik görevlisi, Çağrı merkezi görevlisi,

Büro Memuru(Genel), Hemşire gibi daha fazla eğitim gerektiren mesleklerde çalıştıkları görülmektedir.

2014 İPTA kapsamında Erzurum'da ziyaret edilen 1062 işyerinin %11'inden 488 kişilik açık iş alınmıştır. En fazla açık iş Toptan ve Perakende Ticaret, İnşaat ve İmalat sektörlerinden alınmış olup, bazı sektörlerden ise hiç açık iş alınmadığı belirlenmiştir. Alınan açık işlerde istenen eğitim düzeylerine bakıldığında işverenlerin en fazla Genel lise mezunu açık iş verdikleri, ikinci sırada işverenlerin farketmez seçeneğini tercih ederek açık işlerinde herhangi bir eğitim düzeyi istemedikleri, üçüncü sırada ise Lise altı eğitim düzeyinde açık iş verdikleri görülmekte olup, bu durumdan daha çok herhangi bir vasıf veya eğitim gerektirmeyen mesleklerde açık iş alındığı anlaşılmaktadır. Ayrıca İPTA sonucunda Erzurum'da işverenlerin açık işlerinde sırasıyla İş ahlakına sahip olm durumuna, Fiziki ve Bedensel Yeterliliğe ve Takım Çalışmasına önem verdikleri görülmüştür.

Erzurum'da eleman temininde güçlük çeken işyerleri en fazla Toptan ve Perakende Ticaret sektöründedir, bu sektörü sırasıyla İnşaat ve İmalat sektörleri takip etmektedir. Eleman temininde güçlük çekilen işyerlerinin sektör içindeki oranlarına bakıldığında ise en fazla İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektöründe, ikinci sırada Bilgi ve İletişim sektöründe ve üçüncü sırada ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi sektöründe işyerlerinin eleman temininde güçlük bildirdikleri görülmektedir. Temininde güçlük çekilen mesleklerin ana meslek gruplarına göre dağılımında, en fazla temininde güçlük bildirilen meslek grubunun Hizmet ve Satış Elamanları, ikinci sırada Sanatkârlar ve İlgili ilgili İşlerde Çalışanlar, üçüncü sırada ise Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubunun olduğu tespit edilmiştir. İPTA sonuçlarına göre Erzurum'da en fazla Satış Danışmanı, Garson (servis elemanı), Aşçı, Pazarlamacı ve Muhasebeci mesleklerinin temininde güçlük çekildiği belirlenmiştir. Dolayısıyla düzenlenecek işgücü yetiştirme faaliyetlerinin bu mesleklere hitap etmesi gerektiği düşünülmektedir. İşyerleri eleman temininde güçlük çekme nedeni olarak en fazla Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması durumlarını beyan etmişlerdir.

Erzurum'da gelecek dönem istihdam eğilimleri incelendiğinde, 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle istihdamda 1270 kişilik istihdam artışı beklentisi olduğu görülmektedir. Net istihdam değişim oranının ise 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle %4,5 olması beklenmektedir.

İşverenlerin gelecek ile ilgili olumlu beklentileri işgücü piyasasında talep yaratacaktır. Bu işgücü talebiyle arzı eşleştirerek Erzurum'da istihdamı artırmak üzere aşağıdaki öneriler değerlendirilmelidir:

• İşgücü piyasasında kadınlar ve gençlerin istihdama katılım oranlarını yükseltmek amacıyla hedef kitlesi gençler ve kadınlar olan eğitim programları düzenlenmelidir.

• Dezavantajlı grupların işgücüne katılımını ve istihdamını artırmak için kontenjanlarını dolduramayan işverenler ile işbirliği yapılarak uygun mesleki eğitim programları hazırlanmalıdır.

• Mesleki eğitim programları çerçevesinde, örgün öğretimden ayrılan genç nüfusu ve açık iş taleplerini birlikte değerlendirerek, işgücü piyasasına dâhil edecek şekilde eğitim başlıkları belirlenmelidir.

• Kadınların istihdama katılımını artırmak amacıyla aktif işgücü piyasası politikaları kapsamında gerektiği takdirde mesleki eğitim kurslarına katılımı artıracak teşvik politikaları uygulanmalıdır.

• Özellikle kültür, sanat, eğlence, dinlence ve spor sektöründe beklenen istihdam artışına yönelik bu sektörde faaliyet gösteren işyerleri ile yakın ilişki kurularak oluşması beklenen eleman ihtiyacını gidermek üzere eğitimler ve araştırmalar yapılmalıdır.

Erzurum'daki işgücü talebini kurum vasıtasıyla karşılayabilmek için Erzurum Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü:

• İşe yerleştirme olanaklarını kamuoyuyla paylaşmalı,

• Düzenli periyodlarla işe yerleştirmelere ve eğitim faaliyetlerine ilişkin istatistikleri kamuoyuna duyurmalı,

•Kurum veri tabanında yüksek nitelikli iş arayanların oranını arttırmalıdır.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

Erzurum İPTA 2014

EKLER

Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu

	TÜRKİYE İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI (TİPTA)
2014	İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, **yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır.** Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.
2- **4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur**.
3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. **İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.**

Kapsam

Bu araştırma, ilinizdeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden örnek işyerlerini kapsamaktadır. İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

Örnek No				
İşyerinin Yasal Unvanı				
İşyerinin Tabela Unvanı				
1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.				
	Evet	**Hayır**	**Fikrim Yok**	
2) İşyeri olarak İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığınızı belirtiniz.				
3) Daha önce İŞKUR'dan eleman talebinizin olup olmadığını belirtiniz.				
4) İşyerinizin devletin verdiği istihdam teşviğinden yararlanıp yararlanmadığını belirtiniz.				
5) İşyerinizde üretilen ürünlerin ihraç edilip edilmediğini belirtiniz.				
6) İşyerinizin yabancı ortaklığı olup olmadığını belirtiniz.				
7) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.				
8) İşyerinizde çalışanlara kreş imkanının sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
9) Çalışanlarınıza işe gelmede servis hizmetinin sağlanıp sağlanmadığını belirtiniz.				
10) İşyerinizde mevsimlik istihdam edilen personelin olup olmadığını belirtiniz.				
11) 2014 yılında çalışanlarınıza işleriyle ilgili herhangi bir eğitim düzenlenip düzenlenmediğini belirtiniz.				

ADRES BİLGİLERİ

İL:	**İLÇE:**	**MAHALLE :**	
CADDE/SOKAK:			
DIŞ KAPI NO :			
İÇ KAPI NO :			
TELEFON/FAKS/E-POSTA	...../...../ .....@.....		

Formu Cevaplayan İşyeri Yetkilisinin

Adı ve Soyadı		**Unvanı**	
Tarih		**Telefonu**	
E-posta		**İmza/Kaşe**	

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	**KONTROLÖR**	**VERİ GİRİŞ PERSONELİ**
Adı ve Soyadı			
Tarih ve İmza			

BİLGİ İÇİN BAŞVURULABİLECEK ADRES TELEFON VE FAKS NUMARALARI

İL MÜDÜRLÜĞÜ	ADRES	TELEFON	FAKS	E-POSTA
..... Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü	.....	.....	.....	.....

Bölüm I - MEVCUT İSTİHDAM

S 12: İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

01	02	03	04
Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan **Sayısı**	Erkek Çalışan **Sayısı**	Toplam Çalışan **Sayısı**
TOPLAM			

S13. İşyerinizde çalışan sayısının son bir yıl içerisinde, 10 ve üzerine çıkıp çıkmadığını belirtiniz.
(Bu soruya sadece "12. Soruda toplam çalışan sayısı 9 veya daha az kişi olarak belirtilen işyerleri" cevap verecektir.)

Evet ☐

Hayır ☐

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

Bölüm II -AÇIK İŞLER

S14: Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz?

S 14.1: Eleman aramıyoruz. ⇒ **Soru 15'e geçiniz.**

01	02	03	04													05					06		
Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş **Sayısı**	Talep Edilen **Asgari** Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek lisesi 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisans üstü 8. Farketmez	**Beceri İhtiyacı ve Kişisel Özellikler (*)** 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fazla mesaiye kalabilme 3. Fiziki ve bedensel yeterlilik 4. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 5. İletişim ve ifade yeteneği 6. İş ahlakına sahip olma 7. Proje tabanlı çalışma 8. Satış ve pazarlama becerisi 9. Seyahat edebilme esnekliği 10.Sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri 11.Takım çalışması 12.Yabancı dil 13.Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe													**İlgili meslekteki açık işinizi hangi yolla arıyorsunuz (*)** 1. İŞKUR aracılığıyla 2. Gazete-İlan, vb. 3. Akraba-Eş Dost 4. İnternet-Sosyal Medya 5. Özel İstihdam Büroları					**Açık işiniz için aşağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz?** 1. Kadın 2. Erkek 3. Farketmez		
			1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	2	3	4	5	1	2	3

(*) (04), (05) ve (06) sütunlarında birden fazla seçenek (X) şeklinde işaretlenebilir.

SONRAKİ SAYFAYA GEÇİNİZ

BÖLÜM III. 30 HAZİRAN 2015 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİĞİ OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

01	02	03
S.15: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**15.1'e geçiniz**
	Hayır	**16.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**16.soruya geçiniz**

S 15.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **ARTIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***artış***

S.16: 30 Haziran 2015 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	**Evet**	**16.1'e geçiniz**
	Hayır	**17.soruya geçiniz**
	Fikrim Yok	**17.soruya geçiniz**

S 16.1: **30 Haziran 2015 tarihi itibariyle** işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam **AZALIŞI** olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal ***azalış***

SONRAKİ SAYFAYA

BÖLÜM IV. ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

S17: 2014 yılı içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

S 17.1: Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok. ☐ → **Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.**

01	02	03	04							
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde güçlük çekilen eleman **sayısı**	**Temininde Güçlük çektiğiniz mesleği şu an karşıladınız mı?** **1-EVET** **2- HAYIR** **3-KISMEN**	**Temininde Güçlük Çekilme Nedeni (*)** **1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması** **2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması** **3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması** **4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi** **5. Önerilen ücretin az bulunması** **6. Vardiyalı çalışma olması** **7. İşyerine ulaşım zorluğu** **8. Çalışma Sürelerinin Uzunluğu**							
			1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								
		☐								

*** Birden fazla güçlük çekilme nedeni işaretlenebilir.**

Türkiye İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

V.Bilgi Formu Hakkında Görüş ve Önerileriniz?
(Bu kısım Ziyaretçi veya Yanıt veren İşveren tarafından doldurulabilir.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2- Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı	Tamsayım Yapılan İller	10+ İşyeri Sayısı
ADANA	4.255	KARABÜK	458
ADIYAMAN	800	KARAMAN	477
AFYONKARAHİSAR	1.375	KARS	279
AĞRI	461	KASTAMONU	701
AKSARAY	785	KAYSERİ	3.307
AMASYA	627	KIRIKKALE	405
ARDAHAN	95	KIRKLARELİ	658
ARTVİN	343	KIRŞEHİR	377
AYDIN	1.962	KİLİS	172
BALIKESİR	2.252	KONYA	4.466
BARTIN	421	KÜTAHYA	1.106
BATMAN	1.039	MALATYA	1.431
BAYBURT	99	MANİSA	2.331
BİLECİK	431	MARDİN	1.333
BİNGÖL	541	MERSİN	3.638
BİTLİS	433	MUĞLA	2.537
BOLU	629	MUŞ	426
BURDUR	507	NEVŞEHİR	780
ÇANAKKALE	988	NİĞDE	535
ÇANKIRI	252	ORDU	1.313
ÇORUM	1.043	OSMANİYE	897
DENİZLİ	2.961	Rize	808
DİYARBAKIR	2.502	SAKARYA	1.984
DÜZCE	1.028	SAMSUN	2.246
EDİRNE	715	SİİRT	369
ELAZIĞ	1.310	SİNOP	370
ERZİNCAN	393	SİVAS	1.129
ERZURUM	1.199	ŞANLIURFA	2.365
ESKİŞEHİR	2.068	ŞIRNAK	613
GAZİANTEP	3.435	TEKİRDAĞ	2.447
GİRESUN	842	TOKAT	918
GÜMÜŞHANE	192	TRABZON	2.283
HAKKARİ	201	TUNCELİ	152
HATAY	2.208	UŞAK	889
IĞDIR	238	VAN	1.194
ISPARTA	675	YALOVA	581
KAHRAMANMARAŞ	1.805	YOZGAT	613
		ZONGULDAK	1.014
Genel Toplam		88.712	

Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı
ANKARA	6.911
KOCAELİ	4.201
BURSA	4.973
İZMİR	6.276
İSTANBUL	8.493
ANTALYA	4.289
Toplam	40.353

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işsiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki

kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.